

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΗΡΥΞ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ

Έτος Ιδρύσεως 1964 Τρίτη Περίοδος Σεπτέμβριος - Οκτώβριος 1993 Αριθμός Τεύχους 60-61

PROCESSED

JUL 18 2006

GTU LIBRARY

RECEIVED

JUL 29 1994

LIBRARY - P.A.O.L.

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΗΡΥΞ

Έτος Ιδρύσεως 1964
Τρίτη Περίοδος
Αριθμός Τεύχους 60-61
Σεπτέμβριος - Οκτώβριος
Επίσιμη Συνδρομή £10

Διευθύνεται από Συντακτική Επιτροπή

5 CRAVEN HILL, LONDON W2
TEL:071-723 4787
FAX:071-224 9301

ORTHODOX HERALD

OFFICIAL PUBLICATION OF THE ARCHDIOCESE
OF THYATEIRA AND GREAT BRITAIN

5 CRAVEN HILL, LONDON W2

TEL:071-723 4787

FAX:071-224 9301

First Published 1964
September - October 1993

Third Period
No:60-61

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

3. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος στο Λονδίνο.
4. Μήνυμα του Σεβ. Αρχιεπισκόπου Θυατίρων και Μ. Βρετανίας κ. Γρηγορίου επί τη επετείω της 28ης Οκτωβρίου 1940.
5. Σεβ. Αρχιεπισκόπου Θυατείρων, Ελληνική Κυπριακή Αδελφότης.
6. Σεβ. Αρχιεπισκόπου Θυατείρων, Το Εκκλησιαστικό και Κατηχητικό σχολείο.
7. Θεοφιλ. Επισκόπου Τελμποσσού κ. Χριστοφόρου, Θεόδωρος Ταρσού, ο Ελληνας Αρχιεπίσκοπος Κανταουρίας.
11. κ. Χάρον Μεττή, Η Ορθόδοξη Εκκλησία και η Ομογένεια της Μ. Βρετανίας, σύντομη ανασκόπηση.
16. π. Αναστασίου Σαλαπάτα, Ο Κλασσικός Ελληνισμός και η Βυζαντινή Ορθοδοξία στην ποίηση του Ουαλλού Euros Bowen.
17. Μιχ. Κ. Παπαδοπούλου, Κιβωτός, Θέματα Ιεράς Παράδοσης.
18. A short address by H.E. Archbishop Gregorios to the Annual Meeting of the Anglican and Eastern Orthodox Churches Association.
19. The Ordination to the Diaconate of Anthony Holden.
20. Nicholas Gotteri, Father Arseni Korzeniowski (1909-1993), Memory eternal.
20. Κατάλογος Βιβλίων
21. Σεμινάριο για την Γλώσσα και την Παιδεία.
23. Ημερολόγιο Αρχιεπισκόπου.

ΠΑΡΑΚΑΛΕΙΣΘΕ
Ν' ΑΝΑΝΕΩΣΕΤΕ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΣΑΣ ΣΤΟΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΚΗΡΥΞΑ

Η Α.Θ. Παναγιότης ο Οικουμενικός Πατριάρχης
κ.κ. Βαρθολομαίος στη Ρωσία.

Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ

Με ιδιαίτερη χαρά και συγχίνηση απευθύνουμε την παρούσα Ανακοίνωση για να γνωστοποιήσουμε στην Ομογένεια Μ. Βρετανίας ότι η Α.Θ.Παναγιότης ο Οικουμενικός Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως και Πνευματικός Πατέρας και Αρχηγός της ανά τον κόσμο Ορθοδόξου Εκκλησίας κ.κ. Βαρθολομαίος Α' θα επισκεφθεί το Λονδίνο τον προσεχή Νοέμβριο.

Η επίσκεψη αυτή πραγματοποιείται κατόπιν προσκλήσεως προς τον Παναγιώτατο από την Αυτού Υψηλότητα τον Πρίγκηπα Φίλιππο. Με την ευκαιρία όμως της εδώ τετραήμερης παραμονής του (9-13 Νοεμβρίου 1993), ο Παναγιώτατος θα συναντήσει και θα ευλογήσει την Ομογένεια, σύμφωνα με το πιο κάτω πρόγραμμα.

1. Την Τετάρτη, 10 Νοεμβρίου 1993, στις 4.30 π.μ., θα καταθέσει το θεμέλιο λίθο του Πολιτιστικού Κέντρου της κοινότητος Τιμίου Σταυρού και Αρχαγγέλου Μιχαήλ Χέντον.

2. Την Πέμπτη, 11 Νοεμβρίου 1993, στις 10.30 π.μ., θα τελέσει τον Αγιασμό των Ελληνικού Κέντρου και εν συνεχείᾳ τα Εγκαίνια Φωτογραφικής Έκθέσεως με θέμα τον Πατριαρχικό Οίκο ύστερα από την ανοικοδόμηση και ανακαίνισή του.

3. Το βράδυ της ιδίας ημέρας, στις 7 μ.μ., θα προεξάρχει Μεγάλου Εσπερινού που θα τελεσθεί στον Καθεδρικό Ναό της Αγίας Σοφίας Λονδίνου (Moscow Road, Bayswater, W.2., Τηλ. 071-229.7260).

4. Την Παρασκευή, 12 Νοεμβρίου 1993, στις 10.30 π.μ., θα παραστεί και μιλήσει στο οργανούμενο από το Ελληνικό Κέντρο "Συμπόσιο Μνημοσύνης". Η εκδήλωση αυτή θα πραγματοποιηθεί στο Βρετανικό Μουσείο.

5. Το βράδυ της ίδιας ημέρας διοργανώνεται από την Ομογένεια Ήνωμένου Βασιλείου μεγάλη Κοινωνική Εκδήλωση προς τιμήν του Πατριάρχου. Η εκδήλωση αυτή θα πραγματοποιηθεί στο Banqueting Hall του Whitehall Palace (κοντά στη Βρετανική Βουλή).

6. Το πρωΐ του Σαββάτου, 13 Νοεμβρίου 1993, ο Παναγιώτατος θα προεξάρχει και θα μιλήσει στη Θεία Λειτουργία που θα τελεσθεί στον Καθεδρικό Ναό Κοιμήσεως της Θεοτόκου στο Wood Green του Βορείου Λονδίνου (22 Trinity Road, N22, Τηλ. 081-888.2295). Όλα τα παιδιά των Ομογενειακών Ελληνικών και Κατηχητικών Σχολείων της Περιοχής, μαζί με τους Γονείς, τους Δασκάλους και τους Σχολικούς Εφόρους θα εκκλησιαστούν και θα πάρουν την ευλογία του Παναγιώτατου.

Συμβουλεύουμε, λοιπόν, και αναμένουμε όλη την Ομογένεια να προσέλθετε αθρόοι ιδιαίτερα στον Εσπερινό και στη Θεία Λειτουργία που θα τελεσθούν στους πιο πάνω Ναούς μας για να χαιρετίσετε τον Οικουμενικό μας Πατριάρχη και να λάβετε την ευλογία και την ευχή του.

Λονδίνο, 4 Οκτωβρίου 1993

Από τα Γραφεία της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Θυατείων και Μ. Βρετανίας.

Από την επίσκεψη της Α.Θ. Παναγιότπος του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου στη Ρουμανία.

H

28η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

1940

“Η Πατρίς, αφού σας ευηγέτησε γεννήσασα υμάς Ελληνας, τώρα σας παρέχει και άλλην πολύ μεγαλυτέραν ενεργεσίαν, να πολεμήσετε και ν' αποθάνετε ως Ελληνες υπέρ αυτής. Αφού σας έδωκε την ζωήν, τώρα σας προτείνει την αθανασίαν”.

(Γεώργιος Γεννάδιος, 1786-1854)

Ο Ελληνισμός εορτάζει κι εφέτος, αγαπητοί μου ομογενείς, την εθνική επέτειο της 28ης Οκτωβρίου 1940 με παλμό, ιεροπρέπεια και περηφάνεια. Και αναμιμνησκόμεθα και πάλι των άθλων και των ηρωικών θυσιών που ο λαός της Ελλάδος, από τον πρώτο ταγό ως τον τελευταίο του πολίτη, υπέστη εξ ίδιας επιλογής και αποφασιστικότητος, με μοναδικό του γνώμονα αυτό που ο μεγάλος διδάσκαλος του Γένους Γεώργιος Γεννάδιος είχε διατυπώσει στην τελευταία του ομιλία προς τους μαθητές του Ελληνικού Σχολείου του Βουκουρεστίου λίγο πριν κατέλθει στην επαναστατημένη, το 1821, Ελλάδα για να προσφέρει τις υπηρεσίες του στον Αγώνα της Εθνικής Παλιγγενεσίας: “Η Πατρίς, αφού σας έδωσε την ζωήν, τώρα σας προτείνει την αθανασία”.

Και αθανασία για τους Ελληνες υπήρξε πάντοτε η μετά κλέους αυτοθυσία στο βωμό της ελευθερίας και της τιμής της πατρίδος. Όταν δε κατά τις πρώτες πρωΐνες ώρες της Δευτέρας, 28ης Οκτωβρίου 1940, επεδόθη στον ηγέτη τότε του Ελληνικού Λαού Ιωάννη Μεταξά το ιταμότατο ιταλικό τελεσίγραφο για την άνευ όρων ατιμωτική παράδοση της Ελλάδος στον φασιστικό επεκτατισμό, ουδείς ακραιφνής Έλληνης ήταν δυνατόν ν' αγνοήσει τις ιστορικές επιταγές του Έθνους “ίτε παίδες Ελλήνων, νυν υπέρ πάντων ο αγών”. Η δε λακωνικότατη, αλλά και τόσο αδαμάντινα Ελληνική απάντηση “ΟΧΙ”, που κατά την αποφασιστική εκείνη στιγμή εξετόξευσε κατά πρόσωπο του αποτρόπαιου φασιστικού τέρατος ο Μεταξάς, αποτελούσε την ακριβή συνισταμένη των πόθων, των πεποιθήσεων και των αλωβήτων αρχών του Ελληνισμού στην ολότητά του.

Οι επέτειοι όμως και οι πανηγυρικοί που δίκαια πραγματοποιούνται κατ' έτος για να τιμηθούν οι επώνυμοι και οι ανώνυμοι πρωταγωνιστές των μεγάλων στιγμών του Έθνους αποτελούν όχι πράξεις τυπολατρείας και λόγους κενούς, αλλά ερεθίσματα για παραδειγματισμό και ενεργούμενη παιδευτική διδαχή για μας και τους επιγόνους μας. Αποτελεί την πολύτιμη σκυτάλη που μας παρέδωσαν οι μεγάλοι, εν λόγω και έργω, εκείνοι πατέρες μας, για να την μεταδώσουμε ως εμείς με τη σειρά μας, τιμημένη και ακηλίδωτη, στις επερχόμενες γενεές της φυλής μας. Το δε φωτοστέφανο της δόξας τους, που καταυγάζει τις δέλτους της Ιστορίας του Έθνους, ας είναι για μας φάρος και πνεύμα και γραμμή πλεύσεως στον Αγώνα που ο καθένας μας χωριστά και όλοι από κοινού καλούμαστε να αναλάβουμε για το μεγαλείο και την πρόδοδο της πατρίδας μας.

Ο Απόδημος Ελληνισμός νοιώθει πάντα του και πολύ έντονα το πυρακτωμένο μήνυμα των υπέροχων στιγ-

μών του Έθνους. Και συμβάλλει ποικιλότροπα και αδιάπτωτα στην ουσιαστική αναβάθμιση της προσφοράς των νεωτέρων γενεών των Ελλήνων στην υπηρεσία και τη σωτηρία - όταν τούτο απαιτείται - της πατρίδος μας. Τον πόλεμο, βέβαια, η Ελλάδα ως μέσο διακανονισμού των σχέσεων της με τους άλλους λαούς ουδέποτε τον επεδίωξε ή τον προκάλεσε. Οσάκις δε αναγκάστηκε να πολεμήσει, τούτο το έπραξε για να διαφυλάξει αλώβητη την τιμή της και ακέραιη την εδαφική της επικράτεια.

Το πεδίο, αντίθετα, στο οποίο η Ελλάδα ενέκαθεν διεκρίθη και επεβλήθη στις συνειδήσεις της ανθρωπότητος υπήρξε η πνευματική και πολιτιστική της δημιουργία και προσφορά στον άνθρωπο και το μέλλον του. Σήμερα δε, που ο Ελληνισμός αποτελεί ταυτόχρονα και την γηνιώτερη έκφραση και βίωση του Χριστιανισμού δια της Ορθοδοξίας του, η αποστολή του στον κόσμο αποβαίνει ακόμα σπουδαιότερη και αποκτά μια πραγματικά παγκόσμια ακτινοβολία. Η πρόσφατη μάλιστα περιοδεία του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου στις χώρες του πρώην Παραπετάσματος και η θερμότατη υποδοχή που του εγένετο τονίζουν και υπογραμμίζουν τις ευθύνες όλων μας να αρθούμε, όπως πάντα, στο ύψος των περιστάσεων και να επιβάλουμε διεθνώς τη διπολική σημασία και σπουδαιότητα του σύγχρονου Ελληνισμού για την Ανθρωπότητα.

Ιδιαίτερα εμείς οι Ελληνες Ορθόδοξοι που ζούμε στο Ηνωμένο Βασίλειο καλούμαστε να διαδραματίσουμε θεμελιώδη ρόλο στον τομέα του επανευαγγελισμού των κατοίκων των Βρετανικών Νήσων. Αποτελεί δε πραγματική ευλογία ότι μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο του προσεχούς Νοεμβρίου ο Αρχηγός της Ορθοδοξίας και Πνευματικός μας Πατέρας Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος θα μας επισκεφθεί και θα μας ευλογήσει. Ας συνδυάσουμε, λοιπόν, το διπλό αυτό γεγονός, της επετείου της 28ης Οκτωβρίου 1940 και της φυσικής παρουσίας του Παναγιώτατου ανάμεσά μας για ν' αναβαπτισθούμε πνευματικά και ωτλισμένοι με τη δύναμη που εμπεριέχουν ο Ελληνισμός και η Ορθοδοξία μας, να τιμήσουμε έμπρακτα τους θεματοφύλακες των προαιωνίων παραδόσεων της φυλής. Να προσευχηθούμε για την ειρήνη του κόσμου, για την πρόδοδο και την ευημερία της Ομογένειας και του Ελληνισμού στην ολότητά του και για τη δικαίωση των ιερών πόθων του αγωνιζούμενου Κυπριακού Λαού και των αδελφών μας στη Βόρειο Ήπειρο.

Είμαι βέβαιος ότι θα τιμήσετε με πανηγυρικούς εορτασμούς την 28η Οκτωβρίου 1940 στην Κοινότητά σας. Επίσης να προσέλθετε όλοι σας για να χαιρετίσετε τον Παναγιώτατο Πατριάρχη μας κ.κ. Βαρθολομαίο και να πάρετε την ευλογία του στον Μέγαν Εστερινό που θα τελέσει στην Αγία Σοφία Λονδίνου την Πέμπτη 11 Νοεμβρίου 1993, στις 7 μ.μ., ή στη Θεία Λειτουργία στο Ναό της Παναγίας Wood Green, όπου θα προεξάρχει και θα μιλήσει το πρωί του Σαββάτου, 13 Νοεμβρίου 1993, στις 9 - 11 π.μ.

Προσεύχομαι για την υγεία και την κατά Θεό πρόδοδό σας και διατελώ μετά πολλής εν Κυρίω αγάπης και ευχών.

Οκτώβριος 1993

Ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείων και Μ. Βρετανίας Γρηγόριος

Σημείωση: Να αναγνωσθεί από άμβωνος την Κυριακή, 31 Οκτωβρίου 1993.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ

Εφέτος συμπληρώνονται εξήντα σχεδόν χρόνια συνεχούς ζωής και αδιάπτωτης δραστηριότητος του ιστορικού Σωματείου της Ελληνικής Κυπριακής Αδελφότητος Λονδίνου· και στα εξήντα τόσα αυτά χρόνια οι δεσμοί της με την Εκκλησία μας υπήρξαν όχι μόνο άρρητοι, αλλά συνεχώς καλλιεργούνται και ενδυναμώνονται.

Χαιρετίζω, λοιπόν, με ιδιαίτερη χαρά την αποψινή Κοινωνική Εκδήλωση της Αδελφότητος. Και θέλω να επισημάνω και να υπερτονίσω το ρόλο που διεδραμάτισε, αλλά και που μπορεί και πρέπει να διαδραματίσει και στο μέλλον σε όλους τους τομείς της Κοινωνικής, της Πολιτιστικής και της Εθνικοθρησκευτικής ζωής της Ομογένειας.

Όπως και άλλοτε μου δόθηκε η ευκαιρία να αναφέρω, η Εκκλησία μας στο Ηνωμένο Βασίλειο υπήρξε πρωταγωνιστικός παράγων στην ίδρυση και στην εδραίωση της Ελληνικής Κυπριακής Αδελφότητος Λονδίνου. Στα πρώτα είκοσι, μάλιστα, χρόνια της ζωής της, Πρόδεδρός της ήταν αρχικά ο Αρχιμανδρίτης και μετέπειτα Αρχιεπίσκοπος Αμερικής Μιχαήλ Κωνσταντινίδης, με διάδοχο τουν τον Αρχιμανδρίτη και μετέπειτα Μητροπολίτη Χριστουπόλεως Ιάκωβο Βίρβο. Τον οργανικό αυτό σύνδεσμο Εκκλησίας και Αδελφότητος, ο οποίος υπήρξε ουσιαστικός παράγων στην επιτυχή και μακρόχρονη δραστηριότητα του λαμπρού αυτού ιστορικού Σωματείου, οφείλουμε όλοι μας να διατηρήσουμε αλώβητο, αλλά και να αναβαθμίσουμε καλλιεργώντας και σφυρηλατώντας τις αρχές, πάνω στις οποίες εδράζεται η αποστολή του στην υπηρεσία της Ομογένειας Ηνωμένου Βασιλείου και, βέβαια, της Γενέτειράς μας.

Το τελευταίο, άλλωστε, αυτό σημείο, της αξιοποιήσεως δηλαδή των δυνατοτήτων της Αδελφότητος υπέρ των ιερών δικαίων της Μαρτυρικής μας Μεγαλονήσου Κύπρου, αποτελεί και το μεγαλύτερο μέρος της καθόλου προσφοράς του Σωματείου αυτού στην εξηκονταετή ιστορική του πορεία. Άλλωστε αυτή θα πρέπει να είναι και η πεμπτονούσια των επιδιώξεων και των στόχων της Ομογένειας: να καλλιεργεί, δηλαδή, και να ενδυναμώνει τους άρρητους δεσμούς της με τις ωρίες της - τις Εθνικές, τις Θρησκευτικές, τις Πολιτιστικές και τις εν γένει εθνικές της καταβολές και παραδόσεις. Να συμμετέχει ενεργά στη ζωή της Ομογένειας. Να επιστρατεύει όλες τις δυνάμεις της και να βοηθά την Εκκλησία μας στην εξάσκηση της υψηλής και δύσκολης αποστολής της.

Σας συμβουλεύω, λοιπόν, και σας προτρέπω πατρικά να συμβάλετε όχι μόνο στη διαιώνιση του ιστορικού αυτού Σωματείου, αλλά και στην όσο το δυνατό αναβάθμιση του έργου και της προσφοράς του και προς την Ομογένεια και την Εκκλησία, αλλά και προς την Πατρίδα μας.

Προσεύχομαι για την υγεία και επιτυχία του έργου σας και διατελώ μετά πολλής εν Κυρίω αγάπης και ευχών.

Λονδίνο, 9/10/1993

+ Ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείων
και Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος

Η Α.Θ. Παναγιώτης ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος
με παιδιά της Ομογένειας Κωνσταντινουπόλεως.

ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Η μόρφωση των παιδιών και της Νέας ηλικίας

Αυτές τις μέρες ανοίγουν και πάλι τις πόρτες των Σχολεία, τα Κολλέγια και τα πανεπιστήμια για να δεχθούν τα παιδιά και τους Νέους στις τάξεις τους. Οι Δάσκαλοι και οι Καθηγητές - μαζί με εκείνους που διοικούν τα μορφωτικά και εκπαιδευτικά τούτα Ιδρύματα - ετοιμάζονται πυρετωδώς για να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις πολλές και υψηλές υποχρεώσεις τους προς τα παιδιά και τους φοιτητές που τους τα εμπιστεύονται και τους πληρώνουν, και προς την Κοινωνία, την Πολιτεία και την Εκκλησία που θέλουν σοβαρή και ολοκληρωμένη Παιδεία.

Το Εκκλησιαστικό και Κατηχητικό Σχολείο

Ανάμεσα μας, μαζί με κάθε λογής Σχολείο και μορφωτικό Ίδρυμα, είναι και το Κατηχητικό και Εκκλησιαστικό μας Σχολείο που σχοτό έχει να μεταδώσει τη Χριστιανική Πίστη και Παράδοσή μας στα παιδιά. Το Ευαγγέλιο, η Θεία λατρεία, η ψαλμωδία, οι ύμνοι και η ζωή της Εκκλησίας μας είναι ένα απέραντο και ανεξάντλητο πνευματικό περιβόλι. Είναι ένα πνευματικό - μορφωτικό μεταλλείο, από το οποίο όλοι αντλούμε για να τρέφουμε και να συντηρούμε τη ζωή μας. Να καλλιεργήσει την αρετή, την αξιοπρέπεια, την εντιμότητα, τις μεγάλες και αιώνιες και πάντα νέες και επίκαιρες αρχές της Χριστιανωσύνης.

Γι' αυτό απευθύνουμε τούτο το γράμμα και συμβουλεύουμε πατρικά τους Ιερείς και Διακόνους της Εκκλησίας μας να ασχολούνται συστηματικά με την κατήχηση των παιδιών μας. Να μεταβαίνετε στο Ελληνικό Σχολείο της Ενορίας σας, να βλέπετε τα παι-

διά και τους Δασκάλους. Να κάμνετε την προσευχή πριν αρχίσουν τα μαθήματα. Να απευθύνετε πάντα λίγα λόγια στα παιδιά. Να καλλιεργήσετε και να συστήσετε την αξία του τακτικού Εκκλησιασμού και τη συμμετοχή στη Θεία Κοινωνία. Με την αγάπη σας προς τα παιδιά, τη στενή συνεργασία σας με τους Γονείς και τους Δασκάλους, και με τους Επιτρόπους των κατά τόπους Παροικιακών μας Σχολείων θα διευκολύνετε το κατηχητικό και Ποιμαντικό σας έργο. Είναι περιττό να σας επαναλάβω ότι τα παιδιά και η Νεολαία είναι το μέλλον της Εκκλησίας και εγγυώνται μια ευτυχισμένη και ειρηνική Κοινωνία. Η διδασκαλία της Χριστιανικής μας Λατρείας βοηθά στην ολοκλήρωση του ανθρώπινου χαρακτήρα και προοιωνίζει σταθερή οικογενειακή ζωή στο μέλλον. Γι' αυτό να μην αμελήσετε τούτο το στοιχειώδες καθήκον σας προς τα παιδιά μας. Όλοι περιμένουν από μας τους Κληρικούς να μεταδώσουμε τα πνευματικά, πολιτιστικά και θρησκευτικά μας χαρακτηριστικά και την ιερή κληρονομία μας στη Νέα Γενεά. Είμαι βέβαιος ότι όλοι θα κάμετε εις το ακέραιο και με ενθουσιασμό το καθήκον σας προς την Ομογένεια, τον Απόδημο Ελληνισμό του Ήνωμένου Βασιλείου. Ευχαριστώ για τη συνεργασία σας.

Προσεύχομαι για την υγεία και την ευτυχία σας και την κατά Θεό πρόδοσό σας και διατελώ μετά πολλής εν Κυρίῳ αγάπης και θερμών ευχών.

Σεπτέμβριος 1993

Ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και
Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος

Εκδήλωση στην Κοινότητα Απ. Βαρνάβα Wood Green. Εκκλησιασμός παιδιών.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΤΑΡΣΟΥ Ο ΕΛΛΗΝΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΑΝΤΑΟΥΡΙΑΣ

Του Θεοφιλεστάτου Επισκόπου Τελμησσού Χριστοφόρου

Από την Ταρσό της Κιλικίας, γενέτειος Παύλου, Αποστόλου των Εθνών, ένα άλλο παιδί της ξεκίνησε ύστερα από επτά ολόκληρους αιώνες κι' έφτασε μέχρι τις εσχατιές της τότε Οικουμένης, για να συνεχίσει το ίδιο λυτρωτικό κήρυγμα και ν' αποτυπώσει τη σφραγίδα της προσωπικότητάς του επάνω στην Εκκλησία και το λαό της Βρετανίας.

Πρόκειται για τον Άγιο Θεόδωρο (602-690), τον Έλληνα Αρχιεπίσκοπο Κανταουρίας, ο οποίος συνιστά εξαιρέτο δείγμα δυναμικής παρουσίας του Ελληνικού πνεύματος σε ξένη γη. Κι' αν από τα αρχαιότατα χρόνια μέχρι σήμερα, το Ελληνικό δαιμόνιο επεβλήθη και μεγαλούργησε συχνά, μακράν της προσφιλούς πατρίδος, ο Θεόδωρος Ταρσού ήταν μιά από τις εξαιρετικές περιπτώσεις, που ένας Έλληνας ετέθη επικεφαλής ξένου έθνους κι' άνοιξε νέους δρόμους στην ιστορική ζωή του.

Ας παρακολουθήσουμε από την αρχή τη θαυμαστή πορεία του Αγίου Θεοδώρου: Ορμώμενος από τα βάθη της Ελληνικότατης Μικράς Ασίας κατέλαβε το θρόνο της Αγγλικής Εκκλησίας και με τη δράση του στέρεωσε και δόξασε αυτό το θρόνο, πρόσφερε στην Εκκλησία και το λαό πολύτιμες υπηρεσίες και αναδειχτηκε, κατά γενική ομολογία, σαν ο σπουδαιότερος Αρχιεπίσκοπος Κανταουρίας, δύλων των εποχών. Πόση δόξα περιποιεί στο Έθνος μας και στην Ορθόδοξη Εκκλησία μας η ιστορική φυσιογνωμία του Θεοδώρου αλλά και πόσο θλιβερό είναι το γεγονός ότι ο Άγιος τυγχάνει άγνωστος και σε μας τους ίδιους, ακόμη και στους εκκλησιαστικούς και θεολογικούς κύκλους! Έτσι εξηγείται πως ελάχιστοι από τους Έλληνες Ορθόδοξους που ζούνε στη Μ. Βρετανία γνωρίζουν κάτι για τον Άγιο Θεόδωρο και πως δεν διοργανώθηκε ποτέ κάποια γιορτή ή άλλη εκδήλωση, για να υπομνήσει στους πολλούς και προπαντός στη μαθητιώσα νεολαία το πρόσωπο και τη συμβολή του Θεοδώρου στον πολιτισμό της χώρας της παροικίας μας. Μια τέτοια εκδήλωση, ωστόσο, θα ήταν απότιση ενός ελάχιστου φόρου τιμής σ' ένα λαμπρότατο τέκνο της φυλής μας και ταυτόχρονα θάδινε μιά ακόμη ευκαιρία προβολής του Ελληνικού Πνεύματος.

Για την παιδική και νεανική ζωή του Θεοδώρου στερούμαστε πληροφοριών. Γνωρίζουμε ότι γεννήθηκε στην Ταρσό το 602 μ.Χ. κι' έκανε λαμπρές σπουδές στην πατρίδα του και στην Αθήνα. Απ' αυτό, ευκάλουμε ότι η οικογένειά του ήταν εύπορη και προικισμένη με πνευματικά ενδιαφέροντα. Το 667 τον βρίσκουμε στη Ρώμη, σε προχωρημένη ηλικία, να διδάσκει σαν απλός μοναχός και ν' αποστάθμασμό όχι μονάχα για την ευρυμάθειά του αλλά και για τα λαμπτρά ηθικά και πνευματικά του χαρίσματα. Ήταν ανάστημα φωτεινό που κανένας δεν μπορούσε να παραγνωρίσει. Το 668, εντελώς ανέλπιστα, εξελέγη Αρχιεπίσκοπος Κανταουρίας, κάτω από τις ακόλουθες συνθήκες:

Λίγο πριν είχε φτάσει στη Ρώμη, σταλμένος από τους Άγγλους Βασιλείς, ο Πρεσβύτερος Βιγάρδος για να πάρει από τον Πάπα την επισκοπική σφραγίδα κι' επιστρέφοντας στην Αγγλία ν' αναλάβει τον Αρχιεπισκοπικό θάνατο της Κανταουρίας, ο οποίος για πέντε χρόνια, μετά το θόρνο του Αρχιεπισκόπου Θεοδοσίου, παρέμενε κενός. Ο Βιγάρδος, πριν ακόμα χειροτονηθεί, πέθανε στη Ρώμη από πανούκλα καθώς και άλλα μέλη της συνδείας του. Ο Πάπας Βιταλιανός στράφηκε τότε προς τον Αββά Αδριανό τον Αφρικανό, σπουδαίο μοναχό, μύστη της έσωθεν και έξωθεν σοφίας, γνώστη των εκκλησιαστικών πραγμάτων, εμπειρότατο περί τα διοικητικά και πρόσωπο της απολύτου εμπιστούντης του. Σ' αυτόν πρότεινε ο Πάπας ν' αναλάβει την υπεύθυνη θέση. Ο Αδριανός δεν ήταν έτοιμος για τέτοια αξιώματα και παρεκάλεσε τον Πάπα να τον απαλλάξει από αυτή την υποχρέωση, συνιστώντας σαν κατάλληλο πρόσωπο τον Μοναχό Θεόδωρο τον εκ Ταρσού. Ο Πάπας Βιταλιανός, αφού γνώρισε τον Θεόδωρο, δέχτηκε την εισήγηση του Αδριανού, υπό τον όρο να συνοδέψει ο ίδιος ο Αδριανός τον νέο Αρχιεπίσκοπο στην Αγγλία για να τον βοηθά στο έργο του, ίσως δε και για να τον κατασκοπεύει μη τυχόν εισαγγέλη εκεί τα Ελληνικά έθιμα, γνωστής ούσης της Ρωμαϊκής αντιπαθείας προς τούτα. Η υποψία του Πάπα δεν ήταν εντελώς αβάσιμη. Την εποχή εκείνη, δεινές αιρέσεις μάστιζαν την Ανατολική Εκκλησία. Επίσης, τα Ελληνικά Εκκλησιαστικά έθιμα και το όλο πνεύμα των Ανατολικών Εκκλησιών ενεφάνιζαν ήδη αισθητή διαφοροποίηση από την πρόξειτη της Εκκλησίας της Ρώμης. Επιπρόσθετα προς τον Αδριανό, ωρίστηκε σαν ακόλουθος του Θεοδώρου ο Βενέδικτος Βισκόπ, Αγγλος Ευγενής, που παρεπιδημούσε τότε στη Ρώμη. Ο Βενέδικτος, ο οποίος κατατάσσεται επίσης μεταξύ των Αγίων, ήταν άνθρωπος καλλιεργημένος και φιλόμουσος και πρόσφερε πολλές υπηρεσίες στα Γράμματα και γενικότερα στον Αγγλικό πολιτισμό.

Μετά από τη χειροτονία του σε επίσκοπο, που έγινε με πάσα λαμπρότητα από τον ίδιο τον Πάπα, ο Θεόδωρος ανενώρησε για την έδρα του. Στο πολύμηνο ταξίδι σταθμευσαν πρώτα στη Μασσαλία, όπου έφτασαν δια θαλάσσης κι' ύστερα προχώρησαν στο Παρίσι. Εκεί, ο Θεόδωρος φιλοξενήθηκε από τον επίσκοπο της πόλης Αγιλβέρτον, Αγγλικής καταγωγής, ο οποίος ήταν γνώστης της καταστάσεως που επικρατούσε στην Αγγλία. Με πολλή προθυμία έδωσε στο Θεόδωρο διάφορες συμβουλές, που αποδείχτηκαν χρησιμότατες στην κατοπινή διακονία του. Το επόμενο έτος, ο Θεόδωρος έφτασε στην Αγγλία κι' εγκαταστάθηκε στην Κανταουρία. Έγινε δεκτός με μεγάλες τιμές από όλους. Ο Αδριανός έφτασε αργότερα, γιατί στη Γαλλία θεωρήθηκε ύποπτος και φυλακίστηκε για λίγο καιρό.

Έτσι ο Θεόδωρος, σε μιά ηλικία που άλλοι αποσύρονται από την ενεργό υπηρεσία, άρχισε το έργο του με νεανικό σφρίγος, μ' ενθουσιασμό και αποφασιστικότητα. Ο άνθρωπος της θεωρίας έπρεπε να κατεβεί τώρα

στην κονίστρα των εκκλησιαστικών αγώνων. Την υπακοή της μοναδικής πολιτείας έπερσε ν' αντικαταστήσει η κοπιώδης μέριμνα για ένα ολόκληρο λαό. Στο πρόσωπό του η υψηλή διανόηση συναντήθηκε και βάδισε συνταιριαστά με την πρακτική ζωή. Τα μέχρι τότε λανθάνοντα πρακτικά και διοικητικά του προσόντα βρήκαν πρόσφροδο έδαφος κι' εκδηλώθηκαν μ' έναν εκαθαμβωτικό τρόπο, αναδείχνοντάς τον σ' εκκλησιαστική φυσιογνωμία πρώτου μεγέθους.

Φοβούμενος ότι δεν τον παίρνει ο χρόνος για να εφαρμόσει το πρόγραμμά του, εργάστηκε τολμηρά και ρηξικέλευθα. Πολλά πράγματα έπερσε να διορθωθούν ή να μπουν πάνω σε καινούργια βάση. Η κατάσταση ήταν σε τέτοιο χάλι, που φαινόταν πως έπερσε ν' αρχίσει το ιεραποστολικό έργο από την αρχή. Σ' ολόκληρη τη χώρα υπήρχαν μόνο τέσσαρες επίσκοποι. Η ζωή στα μοναστήρια δεν ήταν υποδειγματική. Στις τάξεις του κλήρου δεν υπήρχε πειθαρχία. Οι ιερείς εξηρτώντο όχι μόνο από τον επίσκοπο αλλά και από τον τοπικό φεουδάρχη της ενορίας των. Στα λαϊκά στρώματα παρετηρείτο μεγάλη έκκλισις των ηθών. Η παιδεία ήταν σχεδόν ανύπαρχη. Ο λόγος του Θεού σπανίως ακουγόταν. Επίσης σοβούσε ζήτημα εκκλησιαστικό. Σ' ολόκληρη τη χώρα, παράλληλα με την εκκλησία των Αγγλοσάξωνων, της οποίας προστάτο ο Θεόδωρος, δρούσε κι' η πανσεβάσμια γηγενής εκκλησία. Η εκκλησία αυτή, γνωστή σαν Κελτική, διατηρούσε χαλαρό δεσμό με τη Ρώμη και ενεφάνιζε πολλή ιδιομορφία στα ήθη και τα έθμα της, όπως π.χ. στο χρόνο εορτασμού του Πάσχα. Η Κελτική Εκκλησία, που παρουσίαζε ομοιότητες με την Χριστιανική Ανατολή, ιδίως στο μοναχισμό, δεν ήταν ενωμένη με τους Αγγλοσάξονες Επισκόπους, που ανήκαν οργανικά στη Ρώμη.

Ας δούμε πώς ο Θεόδωρος αντιτάλαιψε με τον όγκο αυτό των προβλημάτων και πώς κατώρθωσε όχι μόνο να εμφυσήσει νέα πνοή στα άλωδη νερά της εκκλησίας της Αγγλίας αλλά να πετύχει την αναδιοργάνωσή της, να εμπεδώσει τάξη και πειθαρχία, να επιβάλει ηθικούς νόμους, να γίνει ειρηνοποιός μεταξύ αντιμαχομένων δυνάμεων και να προσδώσει στην Εκκλησία αυθεντία και κύρος πρωτοφανές.

Η πρώτη ενέργεια του Θεοδώρου, αμέσως μετά την άφεξή του, ήταν να γνωρίσει τον λαό του. Περιήλθε ολόκληρη τη χώρα, κήρυττε, συμβούλευε, έκρινε και ίδρυε σχολεία. Ύστερα, διαίρεσε τη χώρα σε επαρχίες και χειροτόνησε άξιους επισκόπους. Έδωσε εντολές να χειροτονούνται ευσεβείς και ανεπίληπτοι ιερείς. Απομάκρυνε μερικούς επισκόπους αντικανονικά χειροτονημένους. Ανάμεσά τους ήταν κι' ο Άγιος Σεάτα, ο οποίος δέχτηκε με πολλή ταπείνωση να ξαναχειροτονηθεί και να τοποθετηθεί αλλού. Στην προσπάθειά του να ιδρύσει περισσότερες επισκοπές, συγκρούστηκε με τον Άγιο Γουΐλφριτ, Επίσκοπο της Νορθάμπτων, την απέραντη επισκοπή του οποίου διαίρεσε σε τέσσερα τμήματα, τοποθετώντας ισάρθμιους επισκόπους. Ο Γουΐλφριτ δεν ήταν εύκολος άνθρωπος. Προκιμένος μ' εξαιρετική μόρφωση, ικανότητα και πολλά άλλα φυσικά κι' επίκτητα χαρίσματα, με κύρος και πολλές διασυνδέσεις, φάνηκε ταυτόχρονα πείσμονας και αγέρωχος. Για να ματαιώσει τη διαίρεση της επαρχίας του, που θεωρούσε αντικανονική για το λόγο ότι ο Θεόδω-

ρος ενήργησε αυθαίρετα, χωρίς τη δική του συγκατάθεση, ήταν έτοιμος ν' αγωνισθεί μέχρις εσχάτων. Έκανε προσφυγή στον Πάπα και ζήτησε προσωπικά το δίκαιο του, δηλαδή αποκατάσταση στην επαρχία του, από την οποία είχε εξωσθεί από τον Βασιλέα κι' επιστοφή της κατασχεθείσης περιουσίας του. Ο Πάπας Αγάθων ήταν πλήρως ενήμερος όλων αυτών και σε σύνοδο, που συνήλθε στη Ρώμη το 679, δικαίωσε τον Γουΐλφριτ, απεφάνθη ότι η μεταχείρισή του ήταν άδικη, πως οι χειροτόνητες θα έπερσε να απελαθούν κι' άλλοι εγκεκριμένοι από τον Γουΐλφριτ να τοποθετηθούν εκεί. Βασικά η σύνοδος συμφωνούσε με την πολιτική του Θεοδώρου στη διαίρεση της χώρας σε επαρχίες, όχι όμως και στον κατατεμαχισμό μάς εν ενεργεία επισκοπής, άνευ της γνώμης του οικείου ιεράρχου. Στο σημείο αυτό, οι ιστορικοί εντοπίζουν την αναγνώριση και δεύτερης Μητροπόλεως στην Αγγλία, της της Υδρκης, εκτός της Μητροπόλεως της Κανταουρίας. Η σύνοδος ωρίσε επίσης πως ο αριθμός των Αγγλοσαξώνων επισκόπων δεν έπερσε να υπερβαίνει τους δώδεκα. Ο αριθμός αυτός φαίνεται πολύ μικρότερος απ' ότι θα ονειρευόταν ο Θεόδωρος. Η προσφυγή του Γουΐλφριτ στον Πάπα εξώργισε τους Αγγλούς Ηγεμόνες, οι οποίοι προτιμούσαν να ρυθμίζουν οι ίδιοι τα του οίκου τους, χωρίς ξένες επεμβάσεις.

Πέρασαν πολλά χρόνια για ν' αποκατασταθούν οι σχέσεις των δύο αυτών μεγάλων ιεραρχών, που κατατάσσονται μεταξύ των Αγίων της εν Αγγλία Εκκλησίας. Προ του θανάτου του, ο Θεόδωρος κάλεσε τον Επίσκοπο Γουΐλφριτ και ζήτησε ταπεινά συγχώρεση για όσα χωρίς κακή πρόθεση ή φθόνο, όπως μερικοί πίστευαν, ενήργησε εις βάρος του. Εγραψε μάλιστα σε διάφορους ηγεμόνες να υποστηρίξουν τον Γουΐλφριτ και να του αποδώσουν την περιουσία του.

Και σε άλλες περιπτώσεις ο Θεόδωρος ενήργησε άφοβα και τολμηρά. Σ' αυτές τις πράξεις στηρίζεται η θεωρία ότι είχε τάσεις αυθαιρεσίας και απολυταρχισμού. Οπωδήποτε, ο αντικειμενικός σκοπός του Θεόδωρου πέτυχε. Η Εκκλησία για πρώτη φορά βρέθηκε ενωμένη με γερές βάσεις για περαιτέρω ανάπτυξη και πρόοδο.

Με σκοπό να διασφαλίσει την τάξη και πειθαρχία κλήρου και λαού, ο Θεόδωρος συγκάλεσε τη Σύνοδο του Χέρντφορντ το 673. Σ' αυτή συντάχθηκαν κανόνες για την ομαλή και απρόσκοπη λειρουργία της Εκκλησίας. Μεταξύ άλλων, ωρίστηκε όπως οι Επίσκοποι μη "εισπηδούν" σε ξένες επαρχίες, οι ιερείς να μη ιεροποράττουν σε άλλες εκκλησιαστικές περιφέρειες χωρίς άδεια του οικείου επισκόπου, οι μοναχοί να μη περιφέρωνται από τόπου εις τόπον, ούτε να εγκαθίστανται σε άλλες μονές, χωρίς άδεια και απολυτήριο. Ακόμη, θεσπίστηκαν κανόνες που διέπουν την ατομική και οικογενειακή ζωή. Οι κανόνες αυτοί στηρίζονταν σε ανάλογους κανόνες που ίσχυαν στην Ανατολική Εκκλησία. Τα μέτρα αυτά ήταν ενδεδειγμένα, γιατί ο Θεόδωρος που δεχόταν καθημερινά και συμβούλευε πλήθος ανθρώπων, γνώριζε εκ πείρας τις ανάγκες του ποιμανίου του. Αποφασίστηκε ακόμη όπως παρόμοιες σύνοδοι συγκαλούνται κατ' έτος, αυτό όμως αποδείχτηκε αδύνατο λόγω των αποστάσεων και των καιρικών συνθηκών.

Η επόμενη σύνοδος της Εκκλησίας της Αγγλίας συνήθε στο Χάτφιλντ το 680. Αυτή τη φορά η σύνοδος είχε θεολογικό παρά πρακτικό χαρακτήρα. Οι επίσκοποι προέβησαν σε ομολογία πίστεως, σύμφωνα με τα δόγματα των πέντε Οικουμενικών Συνόδων. Επίσης καταδικάστηκαν οι αιρέσεις του μονοθελητισμού και του μονοενεργητισμού. Ο σεβάσμιος Βέδας, συγγραφέας της Ιστορίας της Εκκλησίας της Αγγλίας, παρέχει στο βιβλίο του λεπτομερή έκθεση των πετραγμένων της Συνόδου. Στην κατά πάντα ορθόδοξη αυτή ομολογία περιέχεται η κακοδοξία του FILIOQVE. Είναι πολύ αμφίβολο, διότι ο ακραίφνης στην πίστη Θεόδωρος και η σύνοδος, θα δέχονταν αυτή την πλάνη, σε μιά εποχή μάλιστα που ούτε στη Δύση δεν είχε γενικευθεί. Συνεπώς η φράση "και εκ του Υιού" στην ομολογία της Συνόδου του HATFIELD θα πρέπει να θεωρηθεί υποβολιμαία μεταγενέστερη προσθήκη.

Η σημασία της Συνόδου αυτής έγκειται στο ότι ο Θεόδωρος διατράνωσε την ορθόδοξη πίστη της Καθολικής - Ορθόδοξης - Εκκλησίας, τα προβλήματα της οποίας δεν τον άφηναν αδιάφορο. Φάνηκε ακόμη πως η Εκκλησία της Αγγλίας ήταν αναπόσπαστο τμήμα της Μιάς, Αγίας, Καθολικής και Αποστολικής Εκκλησίας.

Σαν άνθρωπος με εξαιρετική μόρφωση, ο Θεόδωρος έδωσε ώθηση στην παιδεία και στα γράμματα. Εκτός από τοπικά σχολεία, ίδρυσε τη Σχολή Κανταουρίας στη Μονή των Αγίων Πέτρου και Παύλου. Η σχολή αυτή, σε βραχύτατο χρονικό διάστημα, αναδείχτηκε το σπουδαιότερο κέντρο σπουδών, όχι μόνο για την Αγγλία αλλά και για την Ιρλανδία και την Γαλλία. Πλήθος μαθητών συνέρρεεν από κοντά και μακριά, για να κορέσουν την πνευματική τους δίψα με τη διδασκαλία των δύο σοφών διδασκάλων, Θεοδώρου και Αδριανού. Το πρόγραμμα διδασκαλίας εκάλυπτε ένα ευρύτατο φάσμα : Λατινικά, Ελληνικά, Αστρονομία, μαθηματικά, ποίηση, σύστημα υπολογισμού του Πάσχα, ακόμη και στοιχεία ιατρικής. Ιδιαίτερη έμφαση έδιναν στην ερμηνεία των Γραφών. Ο Θεόδωρος υιοθέτησε όχι το αλληγορικό σύστημα του Ωριγένη και των λοιπών Αλεξανδρινών αλλά την πιστή εξηγητική μέθοδο της Αντιοχειανής Σχολής. Εδειχνει προτίμηση στους Έλληνες πατέρες, ιδιαίτερα στον Ιωάννη τον Χρυσόστομο, παρά στους Λατίνους. Το επίπεδο διδασκαλίας ήταν υψηλότατο. Οι μαθητές κατείχαν τη Λατινική και την Ελληνική εξίσου καλά με τη μητρική τους γλώσσα. Ο Θεόδωρος έγινε ο κυριώτερος μοχλός για ν' αρχίσει να χρησιμοποιείται στο γραπτό λόγο η Αγγλική γλώσσα αντί της Λατινικής. Πολλοί απόφοιτοι της Σχολής αναδείχτηκαν επίσκοποι, ιεραπόστολοι, διδασκαλοί και συγγραφείς. Σε διάφορα σημεία των συγγραμμάτων τους είναι φανερή η επίδραση του Θεοδώρου και της Ελληνικής σκέψης. Είναι βέβαιο πως στη Σχολή λειτουργούσε πλούσια βιβλιοθήκη αλλά δυστιχώς τίποτε δεν διασώθηκε μέχρι των ημερών μας. Ούτε και από τα συγγράμματα του Θεόδωρου σώθηκε κάτι. Το υπό τον τίτλο "Περὶ μετανοούντων" (PENITENTALIA) έργο που αποδίδεται σ' αυτόν, κατά την επικρατέστερη άποψη, δεν προέρχεται από τη γραφίδα του. Η επίδραση της Σχολής Κανταουρίας υπήρξε κεφαλαιώδης. Κατά τον σεβάσμιον Βέδαν η περίοδος αρχιερατείας του Θεόδωρου ήταν η ευτυχέστερη σ' όλη

την Ιστορία της εν Αγγλία Εκκλησίας.

Ο Θεόδωρος, καθ' όλο το διάστημα της αρχιερατείας του, απολάμβανε μεγάλο σεβασμό, από μέρους όλων. Ο λαός, που παρακολούθουσε το έργο του, απέβλεπε προς το πρόσωπό του με μεγάλη ευγνωμοσύνη, πράγμα που διευκόλυνε τον Θεόδωρο ν' ασκήσει ρόλο ειρηνοποιού μεταξύ διαφόρων ηγεμόνων και αντιμαχομένων μερίδων και ν' αποτρέψει πολλές συρράξεις κι' αιματοχυσίες.

Αλλά είχαν περάσει κιόλας εικοσιδύο χρόνια από την εκλογή του και τώρα ήταν 88 χρόνων. Εκοιμήθη εν Κυρίῳ στις 19 Σεπτεμβρίου 690. Μιά μελαγχολική μέρα του Φθινοπώρου που η φύση φθίνει και τα δέντρα φυλλορροούν, το πνευματικό άστρο που γεννήθηκε στην ολόφωτη Μικρασία, έδυσε απαλά στη μακρινή Εσπερία, αφού σκόρπισε πλούσια το φώς του Χριστού. Τον έθαψαν μ' εκδηλώσεις σεβασμού αλήρος και λαός μέσα στον Καθεδρικό Ναό Πέτρου και Παύλου Κανταουρίας. Κατατάσσεται μετά των Αγίων της εν Αγγλία Εκκλησίας και τιμάται κατά την επέτειο του θανάτου του. Δεν πιστώνεται με θαύματα αλλά το σώμα του, ύστερα από αιώνες, το 1091, βρέθηκε αδιάφορο. Αυτό και μόνο αποτελεί μαρτυρία της αγιότητάς του.

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΟΝ ΑΓΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΝΤΟΥΑΡΙΑΣ

Υπό Παναγιώτου Σόμαλη, Αναγνώστου

Ηχος α'. Της ερήμου πολίτης.

Τον σοφόν Ιεράρχην, Παρακλήτου το σκήνωμα, της Κανταουρίας τον θείον ποιμενάρχην Θεόδωρον, νυμήσωμεν πιστοί χαριμονικώς, ως πρόμαχον της Πίστεως στερρόν ορθοδόξων γαρ δογμάτων ταις αστραπαίς, φωτίζει κραυγάζοντας: Δόξα τω σε δοξάσαντι, Χριστώ· δόξα τω σε στεφανώσαντι· δόξα τω δωρουμένω δια σου πάσιν συγχώρησιν.

Κοντάκιον. Ηχος γ' Η Παρθένος σήμερον.

Εκ Ταρσού ορμώμενος, ως ο θεσπέσιος Παύλος, ζήλωτής της Πίστεως, της Ορθοδόξου εδείχθης, χάριτος της ουρανίου πεπληρωμένος· όπλοις δε της ευσεβείας καθοπλισμένος, φως Χριστού τω κόσμω φαίνεις, Κανταουρίας το κλέος, Θεόδωρε.

Μεγαλυνάριον

Χαίροις της Εώας θείος βλαστός· και της Εσπερίας, Ιεράρχα, φωταγωγός· της Κανταουρίας ποιμήν ο ουρανόφρων, Ορθοδόξιας στύλος, πάτερ Θεόδωρε.

Αυτή, σε αδρές γραμμές, υπήρξε η ζωή και η δράση του Αγίου Θεοδώρου Ταρσού. Σαν Έλληνες Ορθόδοξοι, εμείς νιώθουμε εγκαύχηση για την προσφορά του που καταδεικνύει τις βαθειές ρίζες του Ελληνικού πνεύματος, το οποίο με τον ένα ή τον άλλο τρόπο ζει αδιάκοπα σ' αυτή τη χώρα. Στην προσφορά του Θεοδώρου, η δική μας παρουσία, σαν πνευματικών διαδόχων του, στηρίζεται σε δυνατό υπόβαθρο. Ταυτόχρονα μας βοηθά να συνειδητοποιήσουμε τις ευθύνες μας για τη διάσωση και προβολή του θησαυρού της πνευματικής κληρονομιάς μας.

Σαν Έθνος και σαν Εκκλησία, έχουμε υποχρέωση να μελετούμε τη ζωή και να προβάλλουμε στις νεώτερες γενεές το παραδειγμα ανθρώπων σαν τον Θεόδωρο Ταρσού, που δεν θα ήταν υπερβολή να λεχθεί ότι υπήρξε ισάξιος και ισοστάσιος των μεγάλων πατέρων της Εκκλησίας.

Διάφορες παραδόσεις αναφέρουν τον Κύπριο Αριστόβουλο, έναν από τους εβδομήκοντα και αδελφό του Αποστόλου Βαρνάβα, ιδρυτού και προστάτου της Αγιωτάτης Εκκλησίας της Κύπρου, σαν πρώτο Επίσκοπο Βρεταννίας, ο οποίος μαρτύρησε στα χέρια των απίστων. Υπάρχουν κι' άλλες παραδόσεις σχετικά με τη δράση Ελλήνων Χριστιανών κατά τα νηπιακά χρόνια της Εκκλησίας της Αγγλίας. Μα, αν όλ' αυτά είναι τυλιγμένα στην αχλύ του παρελθόντος και στο σκοτάδι της λήθης, η παρουσία στην Αγγλία του Θεοδώρου Ταρσού είναι χαραγμένη στο γρανίτη και παραμένει ανεξίτηλη στο πέρασμα του χρόνου. Στο αγιολόγιο της Ορθοδόξου Εκκλησίας, ο Θεόδωρος, απ' ό,τι ξέρου-

με, δεν αναφέρεται ονομαστικά. Εντούτοις, στο συναέριο της Κυριακής των Αγίων Πάντων μνημονεύονται και οι Άγιοι των Βρεταννικών Νήσων, μετά των οποίων συγκαταλέγεται και ο Θεόδωρος.

Τελειώνοντας την ταπεινή αυτή αναφορά στο σεβάσμιο πρόσωπό του, παραδέτουμε τους πρώτους και τελευταίους στίχους που διασώθηκαν από την επί του τάφου του επιγραφή.

“Εδώ στο μνήμα αναπαύεται το σώμα του Αγίου Ιεράρχου,
ονομαζόμενου στην Ελληνική γλώσσα Θεοδώρου,
Αρχιθύτου, ευλογημένου αρχιερέα,
που προσέφερε καθαρή διδασκαλία στους μαθητές του...”

Ο Σεπτέμβρης είχε φθάσει στη δεκάτη ένατη μέρα όταν το πνεύμα του πέταξε από το δεσμωτήριο της σάρκας ανεβαίνοντας με δόξα στην κοινωνία ζωής μακάριας ενώθηκε με τους χορούς των αγίων σ' ουράνια ήψη...”

Τέλος παραδέτουμε τη μαρτυρία του Ιστορικού Επισκόπου Στάμη :

“Είναι δύσκολο, αν όχι αδύνατο να συνειδητοποιήσουμε πλήρως το χρέος που η Αγγλία, η Ευρώπη και ο Χριστιανικός πολιτισμός οφείλουν στο έργο του Θεοδώρου...”

Ο Τελμησσού Χριστοφόρος

Από τον αγιασμό στο ξενοδοχείο Edward του κ. Παντελί Δημοσθένους. Τον αγιασμό τέλεσε ο Σεβασμώτας Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων κ. Γρηγόριος. Στη φωτογραφία διακρίνονται (από αριστερά) ο μπέρα του κ. Δημοσθένους, ο κ. Δημοσθένους, ο διάκονος Γερμανός Αντωνόπουλος, ο Αρχιεπίσκοπος κ. Γρηγόριος, ο Μητροπολίτης Κίτου κ. Χρυσόστομος, ο ιερέας της Κοινότητας Αγίου Παντελεήμονος κ. Αναστάσιος Σαλαπάτας, ο Αναπληρωτής Υπάτος Αρμοστής της Κύπρου κ. Τάκης Ιωάννου και ο κ. Χάρης Μεττής.

Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ Η ΟΜΟΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ

ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

του κ. Χάρη Μεττή

1) Η Αρχιεπισκοπή Θυατείρων και Μ. Βρετανίας ιδρύθηκε, αρχικά σαν Μητρόπολις, επί Πατριάρχου Μελετίου Μεταξάκη, το 1922. Πρώτος Μητροπολίτης είχε εκλεγεί ο Γερμανός Στρηνόπουλος (1922-1951), με έδρα του το Λονδίνο και με δικαιοδοσία πάνω σε ολόκληρη τη Δυτική και Κεντρώα Ευρώπη. Αρχιεπισκοπή ανακηρύχθηκε το 1954 επί Αρχιεπισκόπου Αθηναγόρα Καββάδα (1951-62). Με το θάνατό του το 1962 έγινε και πάλιν Μητρόπολις, για να ανακηρυχθεί ξανά σε Αρχιεπισκοπή το 1968 επί Αρχιεπισκόπου Αθηναγόρα Κοκκινάκη (1963-79). Στο μεταξύ όμως η Δυτική και Κεντρώα Ευρώπη, με τη μεγάλη αύξηση του αριθμού των Ελλήνων Μεταναστών, διαιρέθηκε σε διάφορες Μητροπόλεις, ώστε η Αρχιεπισκοπή Θυατείρων, σαν επαρχία του Οικουμενικού Θρόνου, να έχει σήμερα υπό την Εκκλησιαστική δικαιοδοσία της, εκτός από το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ιρλανδία και τη Μελίτη (Μάλτα). Ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων όμως εξακολουθεί να φέρει τον τίτλο του υπερτίμου και Εξάρχου Δυτικής Ευρώπης. Είναι επίσης Αποκρισάριος του Οικουμενικού Πατριάρχη στον Αρχιεπίσκοπο Καντοναρίας.

2) Η Αρχιεπισκοπή Θυατείρων και Μ. Βρετανίας έχει τούτο το ξεχωριστό αναφορικά με τις λοιπές Μητροπόλεις της Δυτικής Ευρώπης: Η Ομογένεια στο Ηνωμένο Βασίλειο αποτελείται, στη συντομεύτερη πλειοψηφία της, από μόνιμα εγκατεστημένους Έλληνες αποδήμους, οι οποίοι είναι Βρετανοί υπήκοοι, με όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που έχουν και οι λοιποί γηγενείς κάτοικοι της χώρας, ενώ στη λοιπή Ευρώπη το πλήρωμα της τοπικής Ορθόδοξης Ελληνικής Μητρόπολης αποτελείται ως επί το πλείστον από προσωρινά εγκατεστημένους συμπατριώτες μας, οι οποίοι διαμένουν εκεί με ειδική σύμβαση. Στις χώρες, όπως η Γερμανία, όπου διαβιούν μεγάλος αριθμός συμπατριώτων μας, οι ομογενείς με Γερμανική υπηκοότητα είναι σχετικά ελάχιστοι.

3) Το 95 περίπου τοις εκατόν της Ομογένειας στη Μ. Βρετανία προέρχεται από την Ελληνική Μεγαλόνησο Κύπρο, λόγω του μεγάλου μεταναστευτικού ρεύματος από την Κύπρο προς το Ηνωμένο Βασίλειο, που είχε αρχίσει στα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του 30, φούντωσε περί το τέλος της δεκαετίας του 50 και, μετά το 1970, άρχισε να κάμπτεται αισθητά λόγω των περιοριστικών μεταναστευτικών μέτρων που εφάρμοσε η Βρετανική Κυβέρνηση. Σήμερα ο αριθμός όλων των Ελλήνων της Μ. Βρετανίας υπολογίζεται γύρω στις 250-300 χιλιάδες άτομα.

4) Οι Ομογενείς, εξάλλου, οι προερχόμενοι από

Ελληνικούς χώρους πλην της Κύπρου, αποτελούν έναν εξαιρετικά δυναμικό παράγοντα στην καθόλου οργάνωση, διοίκηση και προβολή της Ομογένειας. Μερικοί από αυτούς αποτελούν γόνους ιστορικών οικογενειών αποδήμων που είχαν εγκατασταθεί στο Ηνωμένο βασίλειο περί τα μέσα του περασμένου αιώνα. Οι περισσότεροι τους όμως εγκαταστάθηκαν στη Μ. Βρετανία μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και ασχολούνται με τη ναυτιλία και άλλες παρεμφερείς επιχειρηματικές δραστηριότητες.

5) Η Αρχιεπισκοπή Θυατείρων, και γενικότερα η Ελληνική Ορθόδοξη Εκκλησία μας στη Μ. Βρετανία, αποτέλεσε πάντοτε το κέντρο, γύρω από το οποίο είχαν ανέκαθεν συσπειρωθεί οι Απόδημοι, αλλά και από το οποίο εκπήγαζε και εκπηγάζει συνεχώς η ακτινοβολία του Παροικιακού Ελληνισμού. Άλλωστε, ένα από τα πρώτα μελήματα των αποδήμων μας υπήρξε πάντοτε η ίδρυση Ελληνορθόδοξου Ναού και Κοινότητας, μέσα στους κόλπους της οποίας εκαλλιεργείτο το αίσθημα της θρησκευτικής και εθνικής ασφάλειας και ενότητας. Κάτω από τη συνεχή θερμουργό μέριμνα της Εκκλησίας συφρολατούνται οι ακατάλυτοι δεομοί με τη Γενέτειρα και διαιωνίζονται οι Χριστιανικές Ορθόδοξες Ελληνικές πατροπαράδοτες αρετές και παραδόσεις της Φυλής μας.

6) Στη μεγαλούπολη του Λονδίνου, όπου βρίσκονται σήμερα τα τέσσερα πέμπτα περίπου της Ομογένειας, δημιουργήθηκε για πρώτη φορά Ελληνορθόδοξος Ναός στην περιοχή του Λονδρέζικου Σόχο από μια ομάδα Ελλήνων προσφύγων, προφανώς από την Πελοπόννησο, που ήρθαν στην Αγγλία γύρω στα 1660, με αρχηγό τον ιερέα Δανιήλ Βούλγαρη. Ο ναός αυτός κτίστηκε το 1677 πρωτοβουλία του Αρχιεπίσκοπου Σάμου Ιωσήφ Γεωργηρίνη, ο οποίος εγκαταστάθηκε επίσης στο Λονδίνο λίγο πριν από την ημερομηνία αυτή.

Επίσημα οργανωμένη όμως Κοινότητα, αλλά και πάλι με κέντρο της τον ελληνορθόδοξο Ναό, δημιουργήθηκε στο Σίτυ του Λονδίνου από Ελληνες εμπόρους, οι περισσότεροι από τους οποίους προέρχονταν από τη Χίο και από την Κωνσταντινούπολη, περί το τέλος της δεκαετίας του 1830. Ακολούθησαν παρόμοιοι Ναοί στο Μάντσεστερ, στο Λίβερπουλ και στο Κάρντιφ, πόλεις δηλαδή με λιμάνια, όπου είχαν δημιουργήσει εμπορικά καταστήματα διάφοροι Έλληνες εμπορεύμενοι από νησιά κυρίως του Αιγαίου. Ο Καθεδρικός Ναός της Αγίας Σοφίας στο Baywater του Δυτικού Λονδίνου κτίσθηκε το 1879, με πρώτο προστάτευτο τον Κύπριο Αρχιμανδρίτη Ιερώνυμο Μυριανθέα και βοηθό του τον επίσης Κύπριο Αρχιμανδρίτη Μακάριο Κυκκώτη. Η πρώτη Εκκλησία που ιδρύθηκε από τους νεομετανάστες

Ελληνοκυπρίους ήταν η των Αγίων Πάντων Λονδίνου το 1948.

7) Μέχρι το 1964 στην περιοχή του Μείζονος Λονδίνου υπήρχαν μόνο τέσσερις Ελληνορθόδοξοι Ναοί (της Αγίας Σοφίας, των Αγίων Πάντων, του Αγίου Ανδρέα και του Γενεσίου της Θεοτόκου). Σήμερα υπάρχουν 22 Ναοί και Κοινότητες και 7 παρεκκλήσια.

8) Εκτός Λονδίνου υπάρχουν σήμερα (εκτός από τους τρεις Ναούς που ήδη αναφέραμε) και άλλοι 78 Ναοί και Κοινότητες. Γύρω από τον κάθε Ναό υπάρχει οργανωμένη Κοινότητα με ηγέτες τον κατά τόπους Ιερέα και το Κοινοτικό Συμβούλιο και άλλες Επιτροπές (Βοηθητικές Αδελφότητες, Σχολικές Εφορείες, Σύλλογοι Νεολαίας κτλ.).

9) Συνολικά υπάγονται στην Αρχιεπισκοπή Θυατείων και Μ. Βρετανίας 104 Κληρικοί και Διάκονοι και 35 μοναχοί και μοναχές. Πλην του Αρχιεπισκόπου, υπάρχουν 7 βοηθοί Επίσκοποι. Από τους Ιερείς οι 22 είναι Αρχιμανδρίτες, οι 59 είναι έγγαμοι, οι 10 είναι διάκονοι και οι 5 ιερομόναχοι.

10) Από την Αρχιεπισκοπή και τις κατά τόπους Κοινότητες των Ελληνορθοδόξων Χριστιανών καταβάλλονται προσπάθειες όπως το κτίριο του ναού και οι βοηθητικοί χώροι αποτελούν ιδιοκτησία της Κοινότητος. Τούτο επιτεύχθηκε ως επί το πλείστον στις πλουσιότερες και πολυανθωπότερες Κοινότητες. Διαφορετικά, στεγαζόμαστε σε Εκκλησιαστικά κτίρια-ναούς, που ανήκουν σε άλλα δόγματα και που μας παραχωρούνται επί ενοικίω ή μας φιλοξενούν περιστασιακά. Άλλωστε, έτσι ξεκίνησαν σχεδόν όλες οι τοπικές μας Κοινότητες - δηλαδή να ενοικιάζουμε χώρους λατρείας από άλλες Εκκλησίες και Δόγματα. Με τον καιρό όμως και εφόσον η τοπική Κοινότητα αποκτούσε κάποια οικονομική άνεση, προσπαθούσε ν' αγοράσει το κτίριο του ναού και με κατάλληλες διαρρυθμίσεις να το μετατρέψει σε κανονικόν Ελληνικό Ορθόδοξο Χριστιανικό Ναό. Προς τον σκοπό αυτό αναγκάζονταν η Κοινότης να δανεισθεί σημαντικά ποσά χρημάτων από την Τράπεζα, με εγγυητές για την αποπληρωμή του χρέους διαφόρους κοινοτικούς ομογενειακούς παράγοντες, οι οποίοι τις περισσότερες φορές υποθήκευαν τα δικά τους σπίτια και τις επιχειρήσεις τους για την εξασφάλιση του δανείου για την αγορά του κτιρίου του Ναού και άλλων βοηθητικών χώρων.

11) Όπως είναι γνωστό, ο Ελληνισμός κατόρθωσε να επιβιώσει κατά τη διάρκεια των μακρών χρόνων της Οθωμανικής του δουλείας και στο τέλος να θριαμβεύσει χάρις ακριβώς στην Εκκλησία του. Η οποία είχε την πρόνοια να ενθαρρύνει με κάθε τρόπο τη δημιουργία Κοινότητων και την πλήρη αξιοποίηση του λαϊκού στοιχείου στην οργάνωση και διοίκηση αυτών των κατά τόπους κυψελών εθνικού και θρησκευτικού φρονήματος και καλλιέργειας της πατρώας παιδείας, με πρωταρχικό στόχο τη συντήρηση της ταυτότητας του τότε υποδούλου Γένους. Αυτήν ακριβώς την ιστορική πραγματικότητα χρησιμοποιεί σαν βάση των προγραμμάτων και των ενεργειών της η Αρχιεπισκοπή

Θυατείων. Τηρούμενων των αναλογιών και των σημερινών ιδιομόρφων συνθηκών και καταστάσεων κάτω από τις οποίες δρα και ανδρούται η Ομογένεια, η Εκκλησία μας ποδηγετεί και συνενώνει. Εμψυχώνει τους αποδήμους μας στον άνισο, κάποτε, αγώνα τους όχι απλώς να επιβιώσουν, αλλά και να θριαμβεύσουν μέσα σε μια κοινωνία ξένη και τόσο πολύ ανταγωνιστική και συνεχώς εναλλασσόμενη. Ετσι επιτυγχάνεται η ενότητα και η συνοχή των Αποδήμων που ζουν και προοδεύουν στη Μ. Βρετανία.

12) Η Ομογένεια της Μ. Βρετανίας μπορεί να θεωρηθεί ότι διάγει φέτος (1993) το 155 έτος της ηλικίας της - αν λάβουμε υπ' όψη πως ο πρώτος Ελληνορθόδοξος Ναός - τον Σωτήρος Χριστού - λειτούργησε στο Finsbury Circus του City του Λονδίνου το 1838. Είναι συνεπώς αρκετά ενηλικιωμένη ώστε να μπορούμε να την κοιτάξουμε σφαιρικά, να απομονώσουμε τις γενικές κατευθυντήριες γραμμές πάνω στις οποίες κινείται και να σηματοδοτήσουμε συγκεκριμένους στόχους επιδιώξεων και ενεργειών μας προς πλήρη αξιοποίηση του πραγματικά πολύ πλούτου - πνευματικά, ηθικά και υλικά - δυναμικού που διαθέτει ο Απόδημος Ελληνισμός της Αγγλίας.

13) Πρωταρχικός σκοπός της Αρχιεπισκοπής είναι η συντήρηση της Ελληνορθόδοξης ταυτότητας των Αποδήμων με την πλήρη αξιοποίηση του ήδη υπάρχοντος δυναμικού, έμψυχου και άψυχου, των Κοινότητων μας: (Ναοί, Κοινότητες, Σωματεία, Σύλλογοι, Οργανώσεις, Σχολεία, Επιχειρήσεις κτλ.). Υπάρχουν Κοινότητες που είναι οπωσδήποτε πολύ πλουσιότερες από άλλες, με ιδιόκτητα κτίρια ναών, με βοηθητικές αίθουσες και, κάποτε, και σχολικά κτίρια, κατοικία ιερέων, οίκους ευηγρίας, αίθουσες κοινωνικών εκδηλώσεων, κτλ.

Βασική, όμως, επιδίωξη και στόχος είναι η ενίσχυση και της πιο μικρής ακόμη Κοινότητας, ώστε να μην υπάρχει κανένας Ελληνορθόδοξος Χριστιανός χωρίς την άμεση και αισθητή παρουσία της Εκκλησίας και των υπηρεσιών της και στο πιο απομακρυσμένο ακόμη σημείο του Ηνωμένου Βασιλείου. Παλαιότερα, οι ομογενείς μας που ζούσαν στο Λίβερπούλ, στο Κάρντιφ, στο Μπέρμινγχαμ και σε άλλες πόλεις της Μ. Βρετανίας, αναγκάζονταν να μεταβαίνουν στο Λονδίνο για τις θρησκευτικές και εκκλησιαστικές τους ανάγκες. Με τον καιρό ιδρύθηκαν τοπικοί Ελληνορθόδοξοι ναοί κι έτσι οι πιστοί μπόρεσαν και οργανώθηκαν σε Κοινότητες, ίδρυσαν Ελληνικά Σχολεία και γενικά καλλιέργησαν το αίσθημα της Ελληνοχριστιανικής τους οντότητας συγκροτημένοι σε σύνοικες ομάδες, χωρίς την ανάγκη να ταξιδεύουν εκαποντάδες χιλιόμετρα προκειμένου να παραστούν στη Θεία Λειτουργία, ή για να τελέσουν τα μυστήρια του βαπτίσματος, του γάμου κτλ. Το ίδιο πρόβλημα, όμως, υπάρχει και σήμερα κυρίως στις πολύ μικρές Κοινότητες, οι οποίες αδυνατούν να συντηρήσουν ναό και ιερέα και δάσκαλο για τα παιδιά τους. Πρέπει λοιπόν να διορισθούν ειδικοί περιοδεύοντες Κληρικοί μας, οι οποίοι να διαθέτουν και την ιδιότητα του δασκάλου. Άλλωστε στη γλώσσα και στις παραδόσεις μας, όπως διατηρούνται

ακόμη έντονα στην Κύπρο, ο πατάς προσφωνείται όχι με το γνωστό “πάτερ”, αλλά με το βιβλικό “δάσκαλε”. Και αυτή η διπλή αποστολή του ιερέα, που υπάρχει σε αυκόρ ύστορα βαθμό στην πράξη σήμερα, είναι απόλυτη ανάγκη να καλλιεργηθεί και να εφαρμοσθεί παντού, όπου υπάρχουν Έλληνες Χριστιανοί Ορθόδοξοι, όσον αριθμοί και αν είναι αυτοί.

14) Για να επιτευχθεί όμως αυτό, απαιτούνται Κληρικοί ενθουσιώδεις, με ιεραποστολική διάθεση και ήλιο και ειδικά καταρτισμένοι, ώστε να μπορούν να αντεπέξελθουν στα πολλαπλά και ιδιάζοντα τροβλήματα που αντιμετωπίζει η Ομογένεια. Γι' αυτό και ένας από τους βασικότερους στόχους της Αρχιεπισκοπής είναι η δημιουργία ειδικών επιμορφωτικών φροντιστηρίων, ώστε οι Κληρικοί που υπάγονται στην πνευματική δικαιοδοσία της να τροετοιμάζονται ανάλογα για την υψηλή, πολυσχιδή και δύσκολη διακονία τους στην ξενητειά.

15) Οι πλείστοι Κληρικοί της Αρχιεπισκοπής δεν επιχορηγούνται, ούτε και υπάγονται οργανικά σε κανέναν κυβερνητικό οργανισμό για θέματα αισθοδοσίους, σύνταξης κτλ., η δε Αρχιεπισκοπή δεν έχει δυντυχώς εκείνη την οικονομική δύναμη που να της επιτρέπει να αναλάβει μια τέτοια ευθύνη. Γι' αυτό και οι κληρικοί της εξαρτούν την οικονομική τους υπόσταση από τις τοπικές Κοινότητες. Τούτο όμως αποτελεί οπωσδήποτε ουσιώδη αδυναμία δύσον αφορά την προσέλκυση ιερέων, γι' αυτό και απαιτούνται άμεσοι τρόποι θεραπείας της, ώστε ο Κλήρος, που υπάγεται σήμερα στην Αρχιεπισκοπή μόνο πνευματικά και εκκλησιαστικά, να νοιάθει μεγαλύτερη ασφάλεια και προστασία από την εκκλησιαστική του Αρχή. Θα πρέπει όμως να αναφερθεί εδώ ότι μερικοί Κληρικοί που υπηρετούν στη Αρχιεπισκοπή Θυατείων είναι απεσπασμένοι από την Εκκλησία της Ελλάδος, ενώ μερικοί άλλοι έχουν διορισθεί σαν δημοδιάσκαλοι και αποσπάσθηκαν από το Ελληνικό Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, με πλήρεις ή μειωμένες αλλά συντάξιμες απολαβές, για τις ανάγκες της Ομογένειας στη Μ. Βρετανία.

Ένας επίσης Αρχιμανδρίτης κι ένας διάκονος είχαν αποσπασθεί εδώ από το Υπουργείο Παιδείας της Κύπρου, παρ' όλο που οι αποσπάσεις αυτές υπήρξαν μέχρι της ώρας εντελώς προσωρινές. Καταβάλλονται πάντως προσπάθειες ώστε και το Κυπριακό Υπουργείο Παιδείας να μημθεί το παράδειγμα της Ελλάδος και να αποσπάσει περισσότερους Κληρικούς δασκάλους για τα Σχολεία της Ομογένειας.

16) Το ίδιο θα μπορούσαμε να πούμε και για εναν πολύ μεγάλο αριθμό δασκάλων μας, δύσοι υπηρετούν στα Κοινοτικά Σχολεία, ζουν μόνιμα στη Μ. Βρετανία, είναι προσοντούχοι, αλλά δεν έχουν καμιά απολύτως επαγγελματική κατοχύρωση από τη Γενέτειρα. Θα μπορούσαν ασφαλώς να διερευνηθούν οι πιθανότητες στενότερης συνεργασίας της Αρχιεπισκοπής Θυατείων με τις Κυβερνήσεις Ελλάδας και Κύπρου στο θέμα είτε άμεσης εξάρτησης των

προσοντούχων ωρομισθίων αυτών δασκάλων και κληρικών μας από τα οικεία Υπουργεία Παιδείας, είτε τουλάχιστον αναγνώρισης των ετών υπηρεσίας τους στα Σχολεία μας για λόγους συνταξιοδότησης. Μια τέτοια απόφαση όχι μόνο θα έλευ πολλά προβλήματα, αλλά και θα ενθάρρουν και άλλους προσοντούχους εκπαιδευτικούς να υπηρετήσουν στα σχολεία της Ομογένειας. Τονίζουμε πάντως ότι και οι δύο Κυβερνήσεις Ελλάδος και Κύπρου έχουν προσφέρει και εξακολούθουν να προσφέρουν ικανή βοήθεια προς τα σχολεία μας με την αποστολή δημοδιάσκαλων, βιβλίων και ανάλογου βοηθητικού υλικού για τις εκπαιδευτικές μας ανάγκες. Συγκεκριμένα το Υπουργείο Παιδείας της Ελλάδος αποστέλλει κατ' έτος περίπου 60 δασκάλους, δύος και όλα τα σχολικά βιβλία δημοτικής εκπαίδευσης, το δε Υπουργείο Παιδείας της Κύπρου αποστέλλει περίπου 35 δημοδιάσκαλους, πέρσι μάλιστα επομένθευσε τα Σχολεία και με αναγνωστικά που ετοιμάστηκαν ακριβώς για τις εκπαιδευτικές ανάγκες της Ομογένειας.

17) Οι αριθμοί όμως αυτοί οπωσδήποτε δεν αρκούν, αφού στα σχολεία μας χρειαζόμαστε πενταπλάσιον αριθμό εκπαιδευτικών. Και ούτε είναι δίκαιο να εξαρτούμε ες αεί την τύχη και το μέλλον των παροικιακών μας σχολείων από την αποστολή δασκάλων από τη Ελλάδα και την Κύπρο. Οι δάσκαλοι βέβαια αυτοί επιτελούν ένα θαυμάσιο εκπαιδευτικό έργο. Και ούτε μπορούμε να παραβλέψουμε και την εθνική σημασία που έχουν για τους Αποδήμους οι εκπαιδευτικοί αυτοί: Αποτελούν μια πολύ ζωντανή παρονομία και γέφυρα που ενώνει τους Ομογενείς με τη Γενέτειρα και τον Εθνικό Κορμό. Όμως οι ιδιάζουσες συνθήκες που επικρατούν στο Ηνωμένο Βασίλειο είναι εντελώς αδύνατο να ικανοποιηθούν πλήρως και αποκλειστικά από τους δασκάλους των Αποστολών.

18) Οι εκπαιδευτικές ανάγκες, βέβαια, της Ομογένειας δεν περιορίζονται, ούτε και πρέπει να θεωρούμε ότι τελειώνουν, στη δημιουργία και την ικανοποιητική λειτουργία των παροικιακών σχολείων. Άλλωστε τα σχολεία αυτά λειτουργούν σχεδόν εξ ολοκλήρου τα απογεύματα για 1½-2 ώρες και τα Σάββατα για 3-4 ώρες, οπότε το παιδί φοιτά σε Ελληνικό Παροικιακό Σχολείο το πολύ τέσσερις ώρες τη βδομάδα. Οφείλουμε λοιπόν να επιδιώξουμε την ίδρυση ημερησίων σχολείων με πλήρεις ωράριο διδασκαλίας που να καλύπτει όλες τις τάξεις δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης, όπως κάνουν και άλλες ξένες μειονότητες και θρησκευτικά δόγματα στη Μ. Βρετανία (Εβραίοι, Πολωνοί, Καθολικοί, Προτεστάντες, Μεταρρυθμιστές κτλ.). Αναφέρουμε πάντως πως στο Λονδίνο λειτουργούν ήδη σήμερα δύο τέτοια ημερήσια Σχολεία: Το Ελληνικό Κολλέγιο Λονδίνου, με τάξεις Νηπιαγωγείου, Δημοτικού και Μέσης Εκπαίδευσης, που είναι ιδιωτικό, και η Ελληνική Σχολή Λονδίνου, που βρίσκεται κάτω από την αιγίδα της Ελληνικής Κυβερνήσεως, με δασκάλους που αποστέλλονται ειδικά από την Ελλάδα και με πλήρη αναγνώριση από το Ελληνικό Υπουργείο Παιδείας. Οι ανάγκες όμως της Παροικίας είναι τέτοιες που τα σχολεία αυτά δεν επαρκούν καθόλου για να τις θεραπεύσουν.

19) Πέραν όμως των καθαρά σχολικών αυτών επιδιώξεων, ένα βασικότατο μέλημα της Αρχιεπισκοπής και της Ομογένειας είναι η προστασία και η ποδηγεσία της Νεολαίας. Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία πως η Ελληνική Παροικία τότε μόνο θα επιβιώσει και θα μεγαλουργήσει, όταν εξευρεθούν οι κατάλληλοι τρόποι για να κρατηθεί η Νεολαία κοντά στις ρίζες της Φυλής - την Εκκλησία, το Θενος, την Ιστορία και τις καταξιωμένες από το χρόνο Ελληνικές Χριστιανικές Ορθόδοξες Παραδόσεις. Απαραίτητο, λοιπόν, είναι για την εθνική και θρησκευτική επιβίωση της Ομογένειας, να δημιουργηθούν οι κατάλληλες εκείνες προϋποθέσεις που θα ανακόψουν την αποξένωση και την αφομοίωση της νεολαίας: Χριστιανικές Ενώσεις Νέων, Σώματα Προσκόπων, Φιλανθρωπικές, Καλλιτεχνικές, Αθλητικές Ομάδες που ν' αποτελούνται και να διοικούνται από Νέους και να είναι συσπειρωμένες γύρω και ενσωματωμένες στις κατά τόπους Εκκλησιαστικές Κοινότητες, οι οποίες διαθέτουν, συν τοις άλλοις, και πείρα και κάποια οικονομική ευρωστία, αλλά και τον ιερέα, ο οποίος απασχολείται μόνιμα στην Κοινότητα και συνεπώς μπορεί, και υποχρεούται, να παρέχει τις υπηρεσίες του για την αρτιώτερη οργάνωση και αξιοποίηση των δυνατοτήτων της Νεολαίας μας. Πρέπει επίσης να ενθαρρύνονται οι νέοι μας να μεταβαίνουν για τις διακοπές τους στη Γενέτειρα των γονιών και των πάππων τους, να γνωρίσουν και ν' αγαπήσουν την Ελληνική μουσική, το Ελληνικό βιβλίο, το Ελληνικό θέατρο και γένικά κάθε πολιτιστική εκδήλωση του τόπου μας. Η Αρχιεπισκοπή έχει ήδη καλύψει αρκετά από τα σημεία αυτά. Η Ομογένεια, όμως, στην ολότητά της, και εντός και εκτός του περιβόλου της Εκκλησίας μας, οφείλει συνεχώς και αδιαλείπτως να βρίσκεται σε εγρήγορση και να εργάζεται συντονισμένα και θετικά στην επίλυση όλων των συναφών προβλημάτων.

20) Ιδιαίτερα στο θέμα αμεσότερης επαφής των Νέων της Παροικίας με τη Γενέτειρα, χρήσιμο θα ήταν να οργανώνονται, σε συνεργασία, βέβαια, και με τα οικεία Υπουργεία της Γενέτειρας, επιμορφωτικά ταξίδια, που να συνδυάζουν όμως την ψυχαγωγία της Νεολαίας, μέσα στο μέτρο του εφικτού, με τη συστηματική γνωριμία τους με τις πολιτιστικές καταβολές της πατρίδας, τις πνευματικά και καλλιτεχνικά καταξιωμένες. Άλλα έχοντας συνεχώς υπόψη πως οι Απόδημοι και ειδικότερα οι νέοι έχουν κάποια ιδιαιτερότητα και ευαίσθησία, που δεν πρέπει να υποτιμούνται ή να παραβλέπονται στις προτιμήσεις τους, λόγω ακριβώς των ιδιαίστουν συνθηκών κάτω από τις οποίες ανετρέφησαν και ανδρούνται.

21) Εκτός όμως από τα παιδιά και τους νέους, η Αρχιεπισκοπή και η Εκκλησία έχουν επιδείξει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και για την τρίτη γενεά των αποδήμων, τους συνταξιούχους και κυρίως εκείνους που έχουν ανάγκη συντροφιάς και φροντίδας στα γεράματα τους. Γι' αυτό ίδρυσε γηροκομεία και συσσίτια για τους ηλικιωμένους. Ενθαρρύνει επίσης και υποστηρίζει τους ιδιωτικούς οίκους ευγηρίας, στους οποίους πολλοί ομογενείς καταφεύγουν για να διέλθουν τα τελευταία χρόνια της ζωής τους κοντά σε περιβάλλον που να θυμίζει κάπως την ατμόσφαιρα μέσα στην οποία μεγάλωσαν και

συνέβαλαν, ο καθένας με τον τρόπο του, στη διατήρηση της δικής μας παράδοσης και πολιτιστικής κληρονομιάς.

22) Η δημιουργία του Ενιαίου Φορέα Ελληνικής Παροικιακής Εκπαίδευσης (ΕΦΕΠΕ) Μ. Βρετανίας, ύστερα από απόφαση των τριών Εκπαιδευτικών Φορέων ΚΕΣ, ΟΕΣΕΚΑ και ΑΕΣΑ της Ομογένειας αποτελεί ένα ουσιαστικό βήμα προς την ορθή κατεύθυνση για την επίλυση πολλών από τα εκπαιδευτικά μας προβλήματα. Η συμβολή στον τομέα αυτό τόσο της Αρχιεπισκοπής, όσο και των Κυβερνήσεων Ελλάδος και Κύπρου υπήρξε αποφασιστική σημασίας, παρόλο που ο ΕΦΕΠΕ δεν είναι δυνατό να υποκαταστήσει πλήρως τη δομή της μέχρι τούδε λειτουργίας των Ομογενειακών Φορέων.

23) Ουσιαστικό βήμα προόδου απετέλεσε επίσης η ίδρυση και λειτουργία του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης Ωρομισθίων δασκάλων της Ομογένειας Ηνωμένου Βασιλείου. Κι εδώ η συμβολή της Αρχιεπισκοπής και των δύο Κυβερνήσεων υπήρξε αποφασιστική σημασίας, παρόλο που θα ήταν ευχής έγονον αν οι απόφοιτοι του Ινστιτούτου αυτού είχαν κάποια θετική αναγνώριση από τα Υπουργεία Παιδείας της Ελλάδος και της Κύπρου.

24) Η Αρχιεπισκοπή ίδρυσε ωσαύτως Σχολή Βυζαντινής και Εκκλησιαστικής Μουσικής και Ψαλμωδίας, όπως επίσης και Εκκλησιαστικό Φροντιστήριο και Κατηχητική Σχολή για την αντιμετώπιση των αμέσων αναγκών του ποιμανίου και την πλήρωση ενός κενού στην κανονική λειτουργία των Ναών μας.

25) Η Ομογένεια του Ηνωμένου Βασιλείου είναι ένα ζωντανό και πληθωρικό κομμάτι της μεγάλης Ελληνικής Οικογένειας που βρίσκεται διεσπαρμένη στα τέσσερα σημεία του ορίζοντος. Γι' αυτό κι έχει οργανωθεί σε έναν αξιόλογο αριθμό Σωματείων, Συλλόγων και Ιδρυμάτων, τα οποία επιτελούν, το καθένα με τον τρόπο και τις επιδιώξεις του, ένα θαυμάσιο έργο. Ετσι έχουμε πολιτιστικούς, φιλανθρωπικούς, αθλητικούς, πολιτικούς Οργανισμούς, Σωματεία και Ιδρύματα σε ολόκληρη τη Βρετανική επικράτεια. Πρόσφατα μάλιστα ομάδα Ομογενών αγόρασαν ένα ωραίο οίκημα, στο οποίο σκοπεύουν να συγκεντρώσουν τις κυριώτερες τουλάχιστον Οργανώσεις της Ομογένειας. Πρόκειται για το "Ελληνικό Κέντρο", η λειτουργία του οποίου ελπίζεται ότι θ' αποτελέσει σταθμό στην ιστορία της Ομογένειας.

26) Η Αρχιεπισκοπή Θυατείρων αποτελεί, ως γνωστόν, Επαρχία του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Η Ομογένεια στην ολότητά της σέβεται και υποστηρίζει παντοιοτρόπως τόσο τον Προκαθήμενο της Μητρός Εκκλησίας όσο και την περί Αυτόν Αγίαν και Ιεράν Σύνοδο στο δύσκολο έργο τους να διατηρήσουν και να ανησυχήσουν την Παγκόσμια ακτινοβολία του Οικουμενικού μας Πατριαρχείου, του Πνευματικού αυτού Κέντρου της απανταχού της γης Χριστιανικής Ορθοδοξίας ανά τους αιώνες. Ένα από τα βασικά

νδιαφέροντα της Μητρός Εκκλησίας, και κατά συνέπεια και της Αρχιεπισκοπής Θυατείρων, είναι η ιερεγογή διαλόγου με τους Αγγλικανούς και τις άλλες Εκκλησίες και Δόγματα στο θέμα επανένωσης της Ιαιορεμένης σήμερα Χριστιανικής Εκκλησίας. Τα ροβοβλήματα, βέβαια, δεν είναι τόσο απλά, ούτε και είναι δυνατό να εξαλειφθούν, από τη μια μέρα στην άλλη, διαφορές που μας χώριζαν για τόσες κατοντατείες. Υπάρχει όμως βάσιμη ελπίδα, πως με σπουδονή, αγάπη και κατανόηση, αλλά και λόγω των ολλατλών κινδύνων που απειλούν τον Χριστιανισμό ήμερα, εσωτερικά και εξωτερικά, θα προωθηθεί ο ιαίλογος. Επειδή δε η Αρχιεπισκοπή τελεί, όπως λέχθη, υπό την πνευματική δικαιοδοσία του Ιωκουμενικού Πατριαρχείου, γι' αυτό ακολουθεί και φραμδοί πιστά τις γραμμές που χαράσσονται από τον Ιωκουμενικό Θρόνο, ο οποίος άλλωστε είχε και την ωρτοβουλία για την έναρξη και τη συνέχιση του αιώνα.

27) Στο εθνικό θέμα, η Κύπρος αποτελεί πωσδήποτε τον ομφαλό του ενδιαφέροντος και της γωνίας του Πληρωμάτος της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Θυατείρων και Μ. Βρετανίας. Ως γνωστό, η Αρχιεπισκοπή επικροτεί ολόψυχα το Διάλογο, ώστε, με νώμονα πάντοτε την ηθική και το δίκαιο, να πιδιωθεί μια δύσιο το δυνατό πιο στενή συνεργασία με τη γείτονα χώρα για μια έντιμη λύση του Κυπριακού ροβοβλήματος. Η Εκκλησία, βέβαια, δεν πολιτεύεται. Γι' ήν πολιτική ευθύνη ασκούν οι υπεύθυνες Κυβερνήσεις σου τόπου μας. Εκείνο που τόσο η Αρχιεπισκοπή δύσιοι η Ομογένεια κάνουν είναι να συμπαραστέκονται λογψυχα στις εκάστοτε εθνικές μας Κυβερνήσεις, να εργοσεύχονται και να τις βοηθούν κατά δύναμη στο ύσκολο αγώνα που έχουν αναλάβει για την επαναφορά της δικαιοσύνης, της ειρήνης και της ενότητας στο ευλογισμένο Νησί μας. Το ίδιο, βέβαια, ισχύει και αι τα άλλα εθνικά θέματα - τη Μακεδονία, την Ήπειρο, τη Θράκη, το Αιγαίο, για τα οποία η Ομογένεια ινητοποιείται αυθόρυμπτα και εργάζεται φιλότιμα και ενθουσιασμό για τη δίκαιη αντιμετώπισή τους.

Ο Απόδημος Ελληνισμός ωσαύτως απετέλεσε συνέκαθεν μέγα εθνικό κεφάλαιο στην τρισένδοξη, αλλά και πολυκύμαντη, ιστορική πορεία του Έθνους. Σήμερα Γενέτειρα χρειάζεται, όπως ποτέ άλλοτε, τα ενητημένα παιδιά της να της συμπαρασταθούν, να την νισχύσουν και να την ενθαρρύνουν στις ευγενείς της ερδοσπάθειες όπως καταλάβει τον αρμόδιοντα ρόλο στην ένωση παταγών, προπάντων, αλλά και στην Παγκόσμια Κοινότητα Εθνών. Ο περιορισμένος γεωγραφικός της άρδος ουδέποτε στάθμευε ανασταλικός παράγοντας στην ειενή ακτινοβολία της. Και αυτό σε πολύ μεγάλο βαθμό χάρη στους Απόδημους της, οι οποίοι απετέλεσαν τον συνεκτικό κρίκο και τη ζωντανή γέφυρα για τη συνεχή ανανέωση των πνευματικών μας ζητημάτων με την αλληλομεταλαμπάδενη ιδεών και πέψεων ανάμεσα στη Γενέτειρα μας και στις χώρες που είχαν μεταναστεύσει και διατρέψει τα παιδιά της και τις οποίες έκαναν, σε μεγάλο βαθμό, δεύτερές τους σταράδες.

28) Σήμερα ο Ελληνισμός της Μ. Βρετανίας, με επικεφαλής την Εκκλησία του, μέσα στους κόλπους της οποίας καλλιεργείται συνεχώς η αμεσότερη συμμετοχή του λαϊκού στοιχείου στις ανανεωτικές και δημιουργικές της προσπάθειες, ο Ελληνισμός αυτός έχει, και προσφέρει, πολλά στη Γενέτειρα: Η ναυτιλία, το εμπόριο, οι κάθε λογής επιχειρήσεις προσφέρουν στη χώρα μας εκατομμύρια λίρες το χρόνο. Όμως η προσφορά του Απόδημου Ελληνισμού της Αγγλίας ούτε σταματά, ούτε και πρέπει να περιορίζεται μόνο στον καθαρά οικονομικό τομέα. Και πράγματι στον πνευματικό τομέα η Ομογένεια της Μ. Βρετανίας έχει να επιδειξει επιστήμονες και πνευματικούς άνδρες πρώτου μεγέθους: Καθηγητές Αγγλικών Πανεπιστημίων, διευθυντές και διακερδιμένους γιατρούς νοσοκομείων, μουσικούς, καλλιτέχνες, συγγραφείς, αρχιτέκτονες, δικηγόρους. Αυτούς τους πνευματικούς ανθρώπους, αυτούς τους επιστήμονες και τους καλλιτέχνες, η Πατρίδα μας τους χρειάζεται τόσο για να θεραπεύσει καθαρά τοπικές ανάγκες, όσο κυρίως για να προβάλλουν το όνομα και τον πολιτισμό της διεθνώς.

29) Αυτή λοιπόν τη διεθνή προβολή της χώρας μας η Αρχιεπισκοπή Θυατείρων και Μ. Βρετανίας και η Εκκλησία μας γενικά όχι μόνο την εγκρίνει και την ευλογεί, αλλά και την ενθαρρύνει και την ενισχύει και υπερηφανεύεται γιατί ο χτεσινός φτωχός, ξερολιζωμένος και απροστάτευτος μετανάστης αποτελεί σήμερα ένα υγιέστατο, πανίσχυο και αξιοσέβαστο, στη χώρα της αποδημίας του, στοιχείο (οικονομικά-πνευματικά-θρησκευτικά), που διασφαλίζει το μέλλον της Παροικίας, τιμά το όνομα της Πατρίδας μας στην ξενιτειά και εγγυάται το μέλλον του Ελληνισμού Παγκοσμίως.

30) Συμπερασματικά θα λέγαμε ότι η Ομογένεια έχει να επιδειξει μια πολύ αξιέπαινη ιστορική τροχιά. Οι ορίζοντες όμως είναι απεριόριστοι τόσο για τους Ομογενείς, όσο και για τη Γενέτειρα, από την οποία η Ομογένεια αναμένει ενεργό παρουσία σε δύο τους τομείς, και μάλιστα στον εκκλησιαστικό και πολιτιστικό τομέα, γιατί εδώ είναι που σε τελευταία ανάλυση θα κριθεί και θα διασφαλισθεί η αιωνιότητα του Γένους μας στη Διασπορά. Χρειαζόμαστε δηλαδή ιερείς τους οποίους η Ομογένεια δεν μπόρεσε δυστυχώς μέχρι σήμερα - εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις - να επιστρατεύσει από τους κόλπους της. Χρειαζόμαστε επίσης εντονώτερη την παρουσία των πνευματικών ανθρώπων της Γενέτειρας στις εκδηλώσεις και δραστηριότητές μας. Όπως βέβαια και η Γενέτειρα χρειάζεται αλλά και οφείλει να χρησιμοποιεί και ν' αξιοποιεί καταλλήλως, το ανεκτίμητο πνευματικό κεφάλαιο που της παρέχει ο Απόδημος Ελληνισμός. Και είναι γι' αυτούς ακριβώς τους λόγους που οι ιδεατές, αλλά και οι πραγματικές γέφυρες που συνδέουν τον Απόδημο Ελληνισμό με την Πατρίδα πρέπει να διατηρούνται απαρασάλευτες, να φωτίζονται διάπλατα και να είναι συνεχώς αιμφίδρομες και ζωντανές μαρτυρίες της αιωνιότητας και της σφριγγιλότητας του Γένους και της Εκκλησίας μας.

Ο ΚΛΑΣΣΙΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΣΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΟΥΑΛΟΥ EUROS BOWEN

του π. Αναστασίου Σαλαπάτα

Ο ευρύτατος και παμμέγιστης σημασίας για σύνολη την ανθρωπότητα Κλασσικός Ελληνικός Πολιτισμός έχει συχνά απασχολήσει ερευνητές πολλών επιστημών, συγγραφείς, ποιητές, ακόμα και πολλές άλλες κατηγορίες ανθρώπων που είναι απλά Φιλέλληνες. Το ίδιο και σε ανάλογη έκταση έχει συμβεί και με το άλλο σπουδαίο πολιτισμικό αλλά και σωτηριολογικό -από χριστιανική άποψη- μέγεθος που ονομάζεται Βυζαντινή Ορθοδοξία.

Εποιητικά, ιδιαίτερα τα καλοκαίρια, που ο καιρός είναι στην πατρίδα μας θεσπέσιος, παρατηρείται το φαινόμενο πολλοί ένοι να επισκέπτονται ένα συγκεκριμένο μέρος της Ελλάδας ή της Κύπρου, για τον λόγο ότι κάποιο σημαντικό τμήμα της ιστορίας του τόπου εκείνου μπορεί να τους τράβηξε την προσοχή, ή ακόμη για να κάνουν μεγάλες περιοδείες ανά την Ελλάδα ή την Μεγαλόνησο.

Οι Έλληνες με την σειρά τους βέβαια χαίρονται και θαυμάζουν πάντα τις ιδιαίτερα επιμελημένες εργασίες των ξένων, κυρίως δυτικών (Βρετανών, Γάλλων, Γερμανών, Αμερικανών και άλλων). Επίσης, είναι αληθές πως όταν ένοι ερευνητές επισκέπτονται την πατρίδα μας, για τις διάφορες μελέτες τους, οι ντόπιοι κάτοικοι τους καλοδέχονται και τους περιποιούνται πάντοτε, και τους προσφέρουν την παροπαράδοτη ελληνική και χριστιανική φιλοξενία.

Ένας τέτοιος ερευνητής και ποιητής ήταν και ο περί ον ο λόγος Euros Bowen. Ουαλός στην καταγωγή, γεννημένος το 1904 στο Treorci, στη Νότια Ουαλία. Η περιοχή που γεννήθηκε και μεγάλωσε (Rhondda Valley) είναι φημισμένη για τα ανθρακωρχεία της και για την σπουδαία προσφορά της στην βρετανική βιομηχανική επανάσταση.

Ο πατέρας του ήταν προτεστάντης πάστορας κι αυτό επηρέασε κατά πολύ την μετέπειτα ζωή και φιλοσοφία του Bowen. Με την σαφή απόφαση ν' ακολουθήσει τα εκκλησιαστικά βήματα του πατέρα του σπούδασε την ιερή επιστήμη της Θεολογίας αρχικά στο Πρεσβυτεριανό Κολλέγιο του Carmarthen και κατόπιν στα Πανεπιστημιακά Κολλέγια του Aberystwyth και του Swansea. Συνέχισε δε τις λαμπρές σπουδές του στα Κολλέγια Mansfield και St. Catherine της Οξφόρδης, και τις οικολήρωσε στο παραδοσιακό Θεολογικό Κολλέγιο του Αγίου Δανιήλ στο Lampeter.

Κατά την διάρκεια των σπουδών του έγινε μέλος της Αγγλικανικής Κοινωνίας και μετά το πέρας αυτών χειροτονήθηκε Ιερέας της. Έμεινε στην ίδια ενορία σχεδόν για δλη του την ιερατική διακονία και οι γνωστοί και φίλοι του θυμούνται πως δεν επιθυμούσε

πολύ τις εξόδους από τον τόπο που ζόυσε κι εργαζόταν.

Όταν συνταξιοδοτήθηκε, το 1973, μετακινήθηκε με τη σύζυγό του στο Wrexham, σε Ενορία του οποίου είχε υπηρετήσει για λίγο στην αρχή της ιερατικής του σταδιοδρομίας. Εκεί έμεινε μέχρι τον θάνατό του, το 1988.

Από την στιγμή που έλαβε την σύνταξή του έγινε "άλλος άνθρωπος". Ξεκίνησε τις μεγάλες ανά την Ευρώπη περιοδείες του, πάντα μόνος του, γιατί στη σύζυγό του δεν άρεσαν τα ταξίδια. Ιδιαίτερα όμως εναρεστούνταν στην Μεσόγειο. Του άρεσε πολύ ν' ανακαλύπτει και να μελετά τα αρχαιοελληνικά και βυζαντινά στοιχεία που εύρισκε διάχυτα στην Ελλάδα, την Κύπρο, την Κωνσταντινούπολη, την Μικρά Ασία και την Κάτω Ιταλία και Σικελία.

Φέροντας ο Bowen μέσα του όλον αυτό τον πνευματικό πλούτο και την ψυχική αγγότητα των Κελτών, όπως επίσης και την βαθεία χριστιανική του αφιέρωση έκανε ποίημα δ, τι από τα ελληνικά ή βυζαντινορθόδοξα πράγματα μπορεί να τον εντυπωσίαζαν κι ενθουσίαζαν. Και τα απέδιδε πάντα δλα με μιά καθάρια ποιητική έμπνευση και ειλικρίνεια.

Η γλώσσα που χρησιμοποίησε για να ιστορήσει τις εικόνες του ο Bowen είναι η μητρική του γλώσσα, η Ουαλική, μια αρχαία Κελτική γλώσσα, ποιητική στη βάση της, που έχει την δυνατότητα να αποδίδει υψηλά νοήματα με ιδιαίτερη χάρη.

Ο ίδιος μετέφρασε κάποτε στην Αγγλική μέρος της ποιητικής του δημιουργίας, για να δώσει την ευκαιρία σε ευρύτερο αναγνωστικό κοινό να γευθεί τα αποστάγματα της σοφίας και της έμπνευσής του, ενώ στις αρχές του 1993 παρουσιάστηκε και μιά άλλη σειρά ποιημάτων του μεταφρασμένη στην Αγγλική από την πρεσβυτέρα Cynthia Davis.

Ο Euros Bowen θεωρείται σαν ο μεγαλύτερος σύγχρονος Ουαλόφωνος ποιητής. Κέρδισε πολλές ουαλικές διακρίσεις για την λογοτεχνική του προσφορά. Δημοσίευσε δε 14 τόμους ποίησης, καθώς και άλλα έργα, κυρίως μεταφράσεις. Αξίζει να μνημονευθεί εδώ η μετάφραση από την Λατινική στην Ουαλική γλώσσα της πραγματείας του Μεγάλου Αθανασίου "Περί Ενανθρωπήσεως" (1976).

Παρακάτω παρουσιάζονται για πρώτη φορά στην ελληνική γλώσσα, σε μετάφραση του γράφοντος, δύο από τα πολλά ποιήματα του Bowen με γνωστά κι αγαπητά στο ελληνικό αναγνωστικό κοινό θέματα. Το πρώτο ποίημα έχει τον τίτλο "ΓΑΛΑΤΕΙΑ" κι αφορά ένα θέμα της αρχαίας ελληνοκυπριακής Μυθολογίας.

Σύμφωνα με τον μύθο η Γαλάτεια ήταν ένα άγαλμα πανέμορφης κόρης, το οποίο ερωτεύθηκε ο βασιλιάς της Κύπρου Πυγμαλίωνας και ζήτησε από την Αφροδίτη να τον δώσει ζωή. Αυτή συγκινημένη πραγματοποίησε την επιθυμία του βασιλιά κι έτοι εκείνος παντρεύτηκε τη Γαλάτεια κι απέκτησε μαζί της τον Πάφο.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Η γλώσσα είναι της χώρας η τέχνη.

Είναι ο δικός της ο καιρός που σκάλισε τα βουνά το ενδιάμετρα των κατοικιών πάνω στους βράχους, γενέσεις τ' ανέμου που σμίλεψαν τα σύνορα του προβάτου.

Το ηλιόφως των τραγουδιών της ιχνηλατημένο εδώ μονοπάτι των γιών και θυγατέρων της κι έπλασε των χεριών τους το δρόμο σε χώρα ορεινή και πεδινή συνάμα, στα λιβάδια και στα χωράφια με τ' αραποσίτι, σε λάκκο και σε λατομείο, σε κουζίνα και σαλόνι.

Τα καλοκαίρια στήλβωσαν το δραματικό εδώ και οι χειμώνες εκποιάσαν για να γυαλίσουν τ' όνειρο. Κι η εικόνα λαμπτιζεί τώρα στο φρέαρ των ματιών μας.

Η Γαλάτεια η ίδια εγείρεται, κι η ανάσα των χειλιών της μνηστευμένη με το βραχίονα των ημερών μας.

Το δεύτερο ποίημα έχει τίτλο "ΑΝΑΣΤΑΣΗ", κι αναφέρεται στην πανέμορφη εκείνη νωπογραφία του 14ου αι. που βρίσκεται στη Μονή της Χώρας στην Κωνσταντινούπολη κι έχει σαν θέμα την Εις Άδου Κάθοδο.

ΑΝΑΣΤΑΣΗ

Η Χώρα των Ζώντων, - Η Γη των Ζωντανών αυτές ήταν οι λέξεις, σ' έναν ευτελή αρκετά τόπο, στο ψηφιδωτό της πολιάς Βυζαντινής εκκλησίας στα περίχωρα της πόλης Ιστανμπούλ, κι η πόλη ένας παλιός κήπος έγινε μαραμένη γη, μια παλιά τέρψη ένα νεκροταφείο, ένα παλιό θυσιαστήριο ένα μουσείο,

αν δεν ήταν για την ανακίνηση μιας τοιχογραφίας μιας Ανάστασης, τα χέρια της δόξας της εκτείνοντας για και σχεδιάζοντας το θαύμα του Αδάμ και της Εύας πάνω έξω από τους τάφους τους, σ' έναν ευτελή αρκετά τόπο, μέσα στη γη των ζωντανών.

Ο Αγγλικανός Ιερέας και Καθηγητής A.M. Alchin, φιλέλληνας και φιλοορθόδοξος, πρότεινε κάποτε πως η ποίηση του Euros Bowen "έίναι αναγκαίο να γίνει γνωστή και ν' απολαυστεί πάλι και πάλι, όχι μόνο στην Ουαλία και την Αγγλία, αλλά και πέραν της βρετανικής νήσου".

Πιστεύοντας ακράδαντα στην ορθότητα της απόψεως αυτής ελπίζουμε πως με το παρόν άρθρο και τις παραπάνω μεταφράσεις καταθέτουμε την δική μας ελάχιστη προσφορά προς την κατεύθυνση αυτή.

Σ.τ. συγ.: Το παραπάνω άρθρο αποτελεί απόσπασμα ανέκδοτης μελέτης με το ίδιο θέμα..

ΚΙΒΩΤΟΣ

ΘΕΜΑΤΑ ΙΕΡΑΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ

Μιχ. Κ. Παπαδοπούλου

Στην Ορθόδοξη Χριστιανή λατρεία συνιστάται πάντοτε η κατά ανατολάς προστήλωση, διότι "εξ ανατολών το Φως".

Ο ιερουργών ιερέας τελεί την θεία λατρεία πάντοτε εστραμμένος κατά ανατολάς, έχων ενώπιόν του το Θυσιαστήριον και αντιμετωπίζοντας την "θείαν αναφοράν Σαν εκπρόσωπος του ποιμνίου ή του εκκλησιάσματος διανοίγει τον δρόμον προς συνάντηση του "θείου", οπίσω του δε ακολουθεί το ποιμνιο. Προσφέρει εξ ονόματος των πιστών προς την Τριαδική Θεότητα, προστήλωμένος πάντοτε προς αυτή την κατεύθυνση, ενδεδύμενός "την χάρι της ιερατείας ..." απαρνήμενος την ανθρωπίνη φυσική ιδιότητα του υπόδεικνύει στο λαό που ακολουθεί την άνω πορεία.

Στρέφεται δε μόνον προς το λαό όταν πρόκειται να διαβιβάσει την θεία ευλογία και ειρήνευση, οπότε και επανέρχεται στην προτέρα του θέση.

Η ίδια στάση τηρείται στην τελετή όλων των άλλων μυστηρίων και ακολουθιών, που τελούνται εκτός του Ιερού Βήματος.

Τελετή οιασθήτο προς ιεράς ακολουθίας, με τον ιερουργούντα ιερέα εστραμμένον προς το εκκλησίασμα φανερώνει μάλλον προβολή του προσώπου του ιερουργούντος αντί του προσώπου του Θεού, συνήθεια μάλλον των αιερετικών.

Η σημερινή Προσφορά ίσως δεν έχει την μορφή των συνεντασέων και κοινών συσσιτίων που είχε τα πρώτα χρόνια της ζωής της Εκκλησίας, διετρηθή δε όμως το ωραίο αυτό έθυμο της προσφοράς σε διάφορες μορφές και βαθείας φιλοζωϊστούντος την ψυχή του Χριστιανού.

Σε στιγμές εμπεριστάτους, σαν η απώλεια προσφιλούς προσώπου, η προσευχή προς τον Θεόν καθίσταται περισσότερο έντονος, και η συμπροσευχή όλων των χριστιανών δια την σωτηρίαν της ψυχής του μεταστάντος, αποβαίνει συγχινητική έτσι που η προσφορά εκ μέρους των οικείων να θεωρείται αναγκαία. Και πρατηρούμε προσφορές διάφορες και πάλι για τα καδήλια, κόλυμα, άρτους κλπ.

Σε άλλες περιπτώσεις οι χριστιανοί αναλαμβάνουν να τιμήσουν την μνήμη αγιών, μαρτύρων, ή άλλων γεγονότων από τη ζωή του Χριστού επάνω στη γη ή της Παναγίας κλπ. Και πάλι η συμπαράσταση και συμπροσευχή του πληρώματος της Εκκλησίας παρατηρείται αιθρία. Και βλέπουμε τους χριστιανούς να αφεράνουν διάφορες προσφορές και πάλι σαν άρτους, κόλυμα, και άλλα προϊόντα.

Η πρώτη ποι πάνω κατηγορία προσφοράς δίδεται εις μνήμην προσφιλών προσώπων και την αποκαλούμε Μνημόσυνα.

Η δεύτερη δίδεται υπέρ της υγείας του προσφέροντος και αποκαλείται Εορτή.

Την παλαιά εποχή ο χριστιανός εθεωρούστηκε καθήκον και οφειλή να προσφέρει στην Εκκλησία ως επί το πλείστο από τα προϊόντα του μόχθου του. Ο γεωργός εθεωρεί φόρον τιμής να προσφέρει το άριστο προϊόν της εσοδείας του προς την Εκκλησία. Και έτσι βλέπουμε το εκλεκτώρερο παράγωγο του σίτου, τους ωραίους άρτους να κατακλύζουν τους ιερούς ναούς.

Την πρώτη θεία λειτουργία ετέλεσε ο ίδιος ο Χριστός, σαν ο "Μέγας Αρχοντής", κατά την νύκτα του Μυστικού Δείπνου στο ανώγειο της Σιών.

Στο μυστήριο αυτό ο Χριστός εχεισιμοποίησε δύο στοιχεία απαραίτητα δια την καθημερινή ζωή και συντήρηση του ανθρώπου. Τον άρτον και τον οίνον. Και τα δύο στοιχεία κατέστησαν:-

Ο μεν άρτος, ο Ουράνιος Άρτος που κατέβηκε από τον ουρανό, και για τον οποίον ο Χριστός πολλάκις ανεφέρθη στις ομιλίες του. Ο δε οίνος κατέστη ο ζωηφόρος χυμός της Αληθινής Αιμάτελου από την οποία αν αποκαπούμε δεν μπορούμε να ζήσουμε και να καρποφορήσουμε.

Από την προσφορά λοιπόν των χριστιανών προς την εκκλησία, χρησιμοποιούνται το εκλεκτώτερα δώρα από τους άρτους και τον οίνον από τα οποία αποστάται το μέρος που θα χρησιμοποιηθεί για το μυστήριο της θείας Ευχαριστίας.

Ο άρτος ο οποίος πρέπει να είναι:-

1. Γνήσιος παρασκευασμένος από προϊόντου του σίτου. Ενζυμος.

2. Στρογγυλός σε σχήμα. Δια του κύκλου υπονοείται το άναρχο, το αιδίο και ωπειρο της Θεότητος.

3. Ακέραιος. Από αυτόν πρόκειται να εξαχθεί η μερίδα που παριστά το Σώμα του Χριστού. Άρα απεικονίζει ακεραία την Μητέρα Παρθένο Μαρία από την οποία εγεννήθη ο Χριστός.

Ο οίνος που πρέπει να είναι:-

Ευθρός, γλυκύς, προϊόν της αμπέλου για την οποία ο Χριστός επανειλημμένα ανεφέρθη.

A SHORT ADDRESS TO THE ANNUAL MEETING OF THE ANGLICAN AND EASTERN ORTHODOX CHURCHES ASSOCIATION

by His Eminence Archbishop Gregorios

SAINT SOPHIA'S CRYPT,
SATURDAY 16TH OCTOBER 1993

Dear brothers and sisters,

It is with great pleasure that I am addressing your annual conference and meeting, which began with the Holy Liturgy early in the morning at Saint Sophia Greek Orthodox Cathedral which is hosting us today.

It is well-known and it is much appreciated by the great work which your Association has achieved for the rapprochement of our mutual Mother Churches, the Anglican and the various Independent Orthodox Churches, and especially the Apostolic Church Of Constantinople. The Founders Of The Association, with their prophetic intuition, with their spiritual dreams and enthusiasm and with love and zeal for the re-unification of the divided Church of God, and the glory of the One, Holy, Catholic and Apostolic Church, have done a great amount for the success and promotion of this sacred cause. I therefore take this opportunity to remember and praise those, of blessed memory, who have departed from the scene of this world. We pray for their repose in a place of pasture and joy, and we are sure that they shall have the privilege to see the face of God, Whom they have so faithfully served during their earthly life.

You the present pioneers and leaders of this Association, together with its members, friends and supporters, with dedication and steadfast faith, continue their work. You follow their steps and you try, under the present circumstances - of the contemporary confused society and secular generation, - to do your best in order to meet the needs and two ends so that you can succeed in your calling, and contribute accordingly for this great good cause.

You know well that, since the establishment of this Association, which has existed for so many years, we have witnessed so many changes in every aspect of life, but the goal to that end and the dream of the founders have not been fulfilled and realized. The Church of God is still divided. The division hurts us all and occupies our minds. But there is some comfort because the Christians have realized the importance of unity and the necessity of reconciliation. They are therefore working very hard on this subject. They are doing their best in this direction. In the last fifty years or so, we have witnessed so many ecclesiastical and theological dialogues which have born such good fruit for the sacred cause of Christian unity, for the progress of the Church, for the renewal of Christian

values, for the deepening of the message of Salvation, for the spreading of the Good News and the extention of the knowledge of Christianity. All these and so many others which you imagine and experience by yourselves are some of the divine fruits which we taste in our days. Nevertheless, the world, the Ecumene, and the whole creation are confronted with so many social, spiritual, cultural and religious problems of global dimensions and importance that the Church as a whole cannot remain silent or ignore them.

The spirit of syncretism and secularization together with materialism exists and appears in many ways. It poisons and tends to prevail in our every day life. The respect for authority and the great values which have sustained and preserved society for so many centuries are questioned by many corners. The institution of the family is in manifold ways suppressed and it has suffered considerably. Drugs and pollution and spiritual anarchy are some of the new evils endangering society and undermining the morals of the people. Under these circumstances, the Church is facing new problems, beyond those which have existed, and especially the sin of evil division. The present generation, not only in this Country, but in all the western world are not so keen, familiar or pleased with the Christian values. Many are ignorant and strangers to the Bible, the Holy Liturgy and the prayers which have kept the Church, the parishes, and Christian society as a whole, strong and united at least in spirit.

On the other hand, the people of the former communist countries, because of the opposition of their former rulers, have been mostly alienated from the message of Salvation. They have, in many respects, lost much of the depth and the knowledge which we experience in the west. They need, not only material support and encouragement and freedom, but particularly the spiritual one with which we have been privileged to enjoy in our countries.

So all of us need the grace of the Holy Spirit in order to renew our lives and our society and the whole world in which we live in accordance with the mercy and the love of Almighty God, the Father, the Son, and the Holy Spirit, in the Name of Whom we are once more gathered to pray, to reflect and reconfirm our common faith, and trust in Him Who is our hope and our joy and future, now and in the other world to come. Having all this in mind, we must cease from despair. There is much work to be done, so I do hope and pray that your Association will continue to offer its valuable service for the promotion of the ideals which the founders laid in their days. Our Churches need us, our people need us in order to help in the development of a better and more religious and spiritual words, in order to fulfil the will of God that "His kingdom may come on Earth as it is in Heaven". May the grace and mercy of the Triune God, Father, Son and Holy Spirit guide us and protect us and overshadow our whole existence so that we may become vessels of the Holy Spirit, our deeds and our thoughts may serve His worldly and eternal plans for the divinisation - Θεωποίησις - of the whole creation.

Amen.

THE ORDINATION TO THE DIACONATE OF ANTHONY HOLDEN

by His Eminence Archbishop Gregorios

IN THE GREEK CHURCH OF SAINT NICHOLAS, CARDIFF, SOUTH WALES

Greetings, honour, responsibility, obedience to the Church

We are here in this beautiful Church dedicated to the blessed memory of saint Nicholas, Bishop of Myra, the miracle worker, who lived in the fourth century, whose life and work is alive in the hearts and life of the Christians everywhere.

In this Orthodox Church bearing the name of saint Nicholas, we are privileged and happy to ordain a new deacon, a new servant for the needs of Orthodox people living in this beautiful country of Wales where so many Orthodox Christians from Greece and Cyprus and elsewhere have happened to find refuge and live.

The new deacon is a married man, an educated person who is fulfilling his personal dream to the ordained. Accordingly, after we had examined your sincerity, we tested your patience and faith - Orthodox convictions, our zeal, and we have received the blessing and permission of His All-Holiness, the Ecumenical Patriarch and our Master Bartholomaios I, we have ordained you to the ministry of the diaconate. Now you are a deacon of the Archdiocese Of Thyateira And Great Britain. Now you belong to the clergy of the Ecumenical Patriarchate. You must reflect on this honour and give thanks to the Lord because you have received this special honour. You have received this privilege to join the multitude, the cloud of all those clergy who have faithfully served the will of God, the people of God, the plans of God, sometimes under very difficult circumstances.

You are invited to serve your Church with fidelity, with zeal, with obedience and respect for your Mother Church, your superiors, your Archbishop under whose care and jurisdiction you are. You must not expect to be rewarded for your work and service. You must not expect raises for what good or important things that you may have done. You must remember the words of the Lord that you - we are - unworthy servants. What we do, or have achieved, is what we ought to do. What we do, we do because the grace of God has assisted us, helped us; by His mercy we do what we do, for the glory of His Name; for witnessing His mercy and love for mankind.

It is this love which fires our minds and our hearts, in order that we may offer ourselves for this special, unique service and honour, to receive the grace and the gift of the priesthood. Now you are a deacon of this community. Together with Father Amphiliocis and under his spiritual care and guidance, you will exercise your ministry of deacon of the Orthodox Church.

The lay people of this historic community are always willing and ready to assist and encourage you in order that you may succeed in your ministry. You must not forget that most of the faithful living in this area come from the Greek Orthodox world, so you must respect

their feelings; you must learn to listen to their suggestions and complaints. You must be ready to help them in your own capacity as a deacon and servant of the Orthodox Church.

It is also very important to learn to serve in the Greek language which is the original language of our Orthodox services and religious tradition. You must not expect them to learn the English way. The customs and the language and all that characterizes our Church in this community reminds our people and their families of their native countries and villages, and the lives and traditions which they have brought, together with themselves, to this hospitable and glorious country.

The Greek Orthodox people, the Greek language and the Greek customs are a blessing, they are a continuous witness to the importance, the uniqueness, and excellent spirituality of Orthodoxy.

I do hope and pray that you will serve the Orthodox Church faithfully. You have been blessed with a family, and I do trust that you, in your ministry, will imitate the great deacons of the Church, Stephen, Laurence and all those who have served the Church so faithfully and in fidelity for the glory of the Triune God. God the Father, God the Son, and God the Holy Spirit, in the Name of Whom we are gathered today to worship Him, to promise Him and reconfirm our faith and obedience to Him. But also to say and to teach in a way that will help us and those who will come in the future, that His Name and His Law and His Gospel and Incarnation and Mercy will always be alive in the hearts of all men of good will who confess and kneel to worship Him as their God and saviour and Lord and Father Whose Holy name, with boldness, we proclaim, we honour and worship and praise with our hearts, with our minds, and with our strength, and always, now, and to the ages to come. Amen.

17th October 1993

Ο Καρδινάλιος Βασιλείος Ήμε, Ρωμαιοκαθολικός Αρχιεπίσκοπος του Westminster, στην Αρχιεπισκοπή Θυατείρων.

FATHER ARSENI KORZENIOWSKI
(1909 - 1993)
MEMORY ETERNAL

Archpriest Arseni Korzeniowski was born 3 March 1909 in Volhynia, and died 27 August 1993 in the Polish Hospital at Penley.

Service in the Polish army took him on a typically circuitous route via Russian captivity to the Middle East, and then the West. He won many medals and decorations. Coming from a clerical family, and having trained at the famous monastery in Pochaev, he was ordained in 1954 and was for many years priest of the Polish Orthodox parish based in Leeds (under Bishop Matthew of Wilno, later of Aspendos). He also served communities in Bolton, Stoke-on-Trent and elsewhere, and travelled willingly and widely to minister to individuals. He was pleased when he retired from his secular job and could 'at last be a priest'.

Unfailingly cheerful, father Arseni could find common ground with anyone, and people used to feel at home with him and regard him as their own. For example, he would switch effortlessly between Polish, Ukrainian, Russian and English as members of the congregation came up to kiss the cross at the end of the Liturgy. He was equally good, on the one hand, at reminding a congregation that a fast was beginning and, on the other, at moderating excess of zeal in individuals.

He loved Mount Athos. In his later years he repeatedly visited Russian and Greek Monasteries there, returning full of enthusiasm for both. He was also delighted to be able to visit Russia when things began to open up, and to trace several relatives.

In accordance with Father Arseni's express wish, his funeral was conducted by Bishop Kallistos of Diokleia in the Church of the Three Hierarchs in Leeds, and he is buried alongside his beloved wife Anna in Lawnswood Cemetery. In a full church, Bishop Kallistos was assisted by the parish priest, Archimandrite Sophronios, with Archpriest Michael Iskrycki, Archimandrite Cyril and Deacon Christopher Rogers from Manchester, Igumen Deiniol from Blaenau Ffestiniog, Archimandrite Ephrem from Normandy, Archpriest Oleg Mironowicz from Chicago, and readers and singers from Leeds, Manchester, Oxford, Sheffield and elsewhere. deacon Alexander Sidorowicz from Stoke-on-Trent and a number of Roman Catholic and other non-Orthodox clergy were also present. Before the last kiss, Bishop Kallistos spoke of father Arseni's life of service, and of his 'truly liturgical soul'. Stories of Father Arseni's kindness and the joy he radiated will continue to come to light for a long time to come. Father Arseni, memory eternal.

Nicholas Gotteri

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΒΙΒΛΙΩΝ

1. Χρήστου Αττικού, Τα ψυχανεμίσματα Αποδήμου, Λονδίνο 1985.
2. F. Basil Osborne, *The Light of Christ*, St. Stephen's Press, 1922.
3. Σπυρόπουλου, Συλλογή Αγιοπατερικών ρήσεων περὶ μαρτυριμίας, 1992.
4. R. Clogg, *A Concise History of Greece*, Cambridge University Press, 1992.
5. Χωρετισκόπου Σαλαμίνος Βαρνάβα, *Ο Μέγας Βασίλειος*, Λευκωσία 1992
6. I. Κιτσάρας, *Αναμετασχηματισμός*, Αθήνα.
7. Κυρ. Διακογιάννη, *Είναι Ελληνας Ορθόδοξος, σφάξτε τον!*, Αθήνα 1992.
8. Πρωτ. Αλεξ. Καραπαναγόπουλου, *Μνήμη Παχωμίου του Μεγάλου*, Αίγυπτος 1948 -, Αθήνα, 1992.
9. Δημ. Χ. Καπταή, *Οι Άγιοι της Κύπρου*, τομ. α', Λεμεσός, 1992.
10. Αρχιμ. Τίτου Κ. Χοριάτου, *Η Ιερά Μονή Παναγίας Κρεμαστής Πύργου Ηλείας*, Εκδ. Ιεράς Μονής Παναγίας Κρεμαστής Ηλείας, Αθήνα, 1991.
11. Αρχιμ. Τίτου Κ. Χοριάτου, *Βίος του Αγίου Αποστόλου Τίτου*, Αθήνα, 1984.
12. Αρχιμ. Τίτου Κ. Χοριάτου, *Η Γνώση και η αγνωσία του Θεού κατά τον Μέγαν Βασίλειον*, Αθήνα, 1988.
13. Αρχιμ. Τίτου Κ. Χοριάτου, *Η Εκκλησία και ο Επαγγελματικός προσανατολισμός των Νέων*, Αθήνα, 1981.
14. Αρχιμ. Τίτου Κ. Χοριάτου, *Η υπακοή ως μοναχική αρετή κατά τα ασκητικά συγγράμματα του Μ. Βασίλειου*, Εκδ. Ιερού Κοινού του Παναγίου Τάφου, Ιεροσόλυμα, 1990. /
15. Κωστή Κοκκινόφτα, *Ιερώνυμος Μυριανθέας* (1838 -1898), Ο λησμονημένος δάσκαλος του Θεόνους, Λευκωσία, 1990.
16. Αρχιμ. Χερούβειμ, *Σύγχρονες Αγιορείτικες Μορφές*, Κορδάτος ο Καρακαλληνός, εκδ. Ιεράς Μονής Παρακλήτου, Ωρωπός Αττικής, 1983.
17. " , Ιγνάτιος ο Πνευματικός, 1985
18. " , Ισαάκ Διονυσιάτης, 1986
19. " , Σάββας ο Πνευματικός, 1989
20. " , Ιωακείμ Αγιαννανίτης, 1989
21. " , Δανιήλ ο Κατουνακιώτης 1988
22. " , Καλλίνικος ο Ησυχαστής, 1986
23. " , Αθανάσιος Γεργοριάτης, 1990.
24. Αρχιμ. Ιωαννικίου, *Σύγχρονες Αγιορείτικες Μορφές*, Γεράσιμος Μεναγίας, Εκδ. Ιεράς Μονής Παρακλήτου, Ωρωπός Αττικής, 1990.
25. Αρχιμ. Ιωαννικίου, *Σύγχρονες Αγιορείτικες Μορφές*, Φιλάρετος Κωνσταμονίτης, Εκδ. Ιεράς Μονής Παρακλήτου, Ωρωπός Αττικής, 1988.
26. Κων/νου Ι. Τσοιύλκα, *Συμβολαί εις την διγλωσσίαν των Μακεδόνων*, εκ συγκρίσεως της σλαβοφανούς Μακεδονικής Γλώσσης πρὸς την Ελληνικήν, Αθήνα, 1991.
27. N. Σωτηροπούλου, *Ο Αντίχριστος*, ο ψευδόχριστος, ο ψευδομεσσίας και το μεγαλύτερον θαύμα του ανθρώπινου γένους, Αθήνα, 1987.
28. Κατερίνα Χαρούτη, - Σισμάνη, Δύο Ζακυνθινά σαλόνια, 1991.
29. Επισκόπου Μιλητουπόλεως Τιμοθέου Κατσιγιαννη, *The Greek Community of London*, 1993.
30. Μιχάλη Κ. Παπαδοπούλου, *Λειτουργική*, Επτάλοφος, Αθήνα, 1992.
31. Μιχάλη Παπαδοπούλου, *Ο Γυρισμός του Γενίτσαρου*, Αθήνα, 1992.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ

**ΟΡΓΑΝΩΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
ΑΓΙΟΥ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ HARROW ΚΑΙ ΠΕΡΙΧΩΡΩΝ**

**ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΟΥ
ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓ. ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ
κ.κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ**

ΜΕ ΓΕΝΙΚΟ ΘΕΜΑ:

“ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΙΚΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ”

Οι Ομιλητές και τα θέματά τους είχαν ως εξής:

Δρ. Παναγιώτης Προκοπίου:
**“Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΠΑΡΟΙΚΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ”**

κ. Μιχάλης Κασινής:
**“ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΣΤΗΝ ΒΡΕΤΑΝΙΑ”**

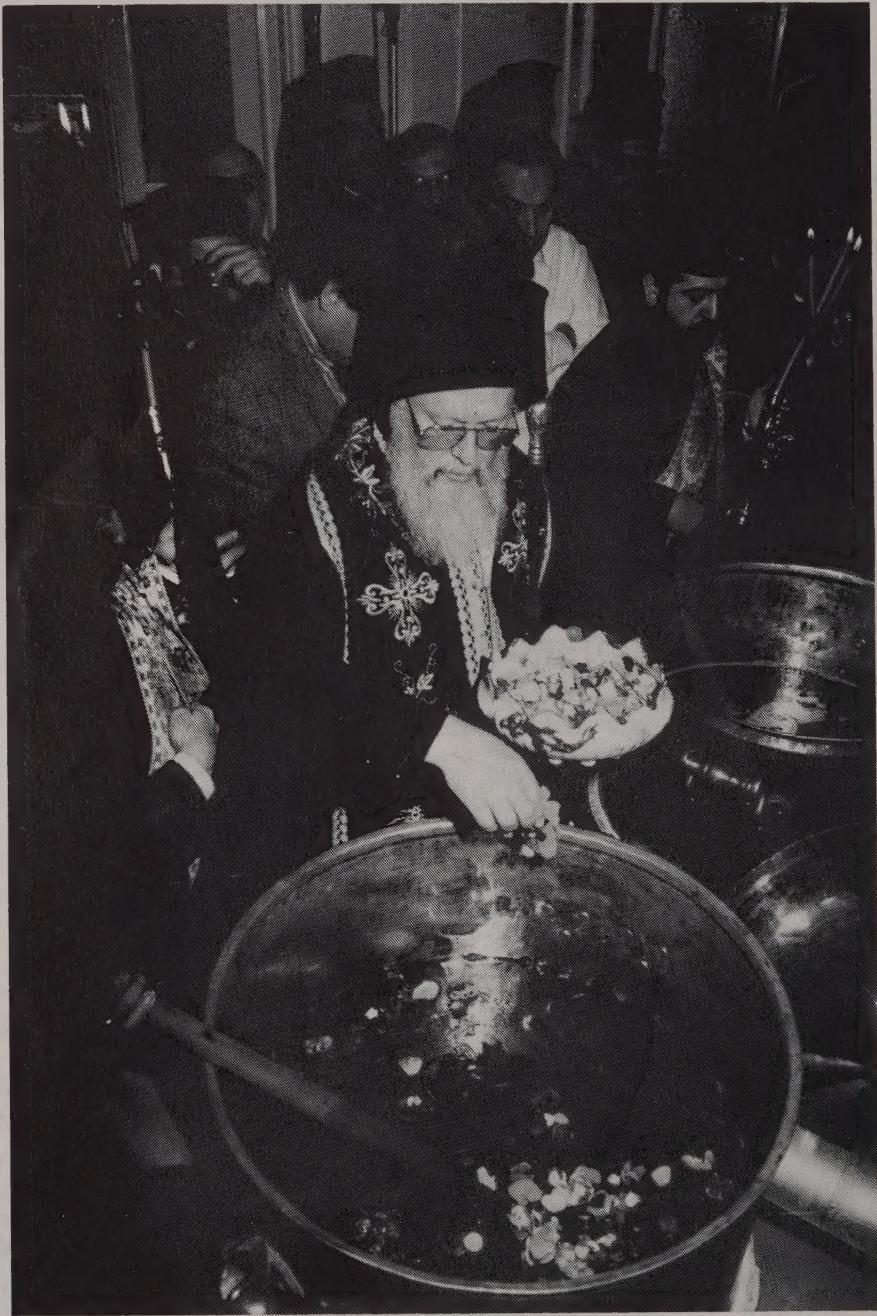
Συντονιστής της συζητήσεως που ακολούθησε ήταν ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Ζηνουοπόλεως Δρ. Αρίσταρχος.

Το Σεμινάριο πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 21η Νοεμβρίου 1993 στον Ιερό Ναό Αγ. Παντελεήμονος (660 Kenton Road, Harrow, Middx.) και ώρα 6.00 μ.μ.

Σκοπός του ήταν να δημιουργήσει μια πλατειά συνειδοτοποίηση, μέσα στον Κοινοτικό χώρο στον οποίο πραγματοποιήθηκε και προς τον οποίο απευθυνόταν γύρω από τα θέματα που αφορούν την Ελληνική Γλώσσα και Παιδεία στην Ελληνική Παροικιακή Εκπαίδευση.

Οι οργανωτές ελπίζουν πως η εκδήλωση αυτή θα δημιουργήσει τις κατάλληλες προϋποθέσεις για μια προσέγγιση των Ελληνικών Σχολείων που λειτουργούν στην περιοχή του Harrow. Επίσης ελπίζουν στην εμβάθυνση των σχέσεων μεταξύ όλων των γονέων που χρησιμοποιούν τα εν λόγω Σχολεία κι ακόμα των δασκάλων που διδάσκουν σ' αυτά.

Μετά τις εργασίες του Σεμιναρίου ακολούθησε δεξίωση στην Κοινοτική Αίθουσα, με γλυκίσματα και ποτά.

Η Α.Θ. Παναγιότης ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος
κατά την προπαρασκευή του Αγίου Μύρου, Απρίλιος 1993.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Τον επισκέφθηκε ο κ. Δ. Πατέρας. Επισκέφθηκε το Ελληνικό Ολιτιστικό Κέντρο. Το μεσημέρι παρεκάθησε σε γεύμα που παρέθεσε Δρ. Α. Παπαδάκης. Το απόγευμα παρέστη σε δεξίωση στην Αληνική Πρεσβεία που έγινε με την ευκαιρία της Ελληνικής Ημέρας ζατού.

Τον επισκέφθηκε ο φ. A. Chetney κι ο διάκονος Ελευθέριος Ιωαννέλου.

Τον επισκέφθηκε ο κ. Γ. Αντωνίου.

Τον επισκέφθηκε ο καθηγητής κ. Νιάρχος.

Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Ναό Αγίας Μαρίας Μαγδαληνής Mansfield και επιμνημόσυνη δέηση στον τάφο του Λόρδου Βύρωνα. Το απόγευμα παρέστη σε έκθεση γλυπτικής του N. Kotziapani στους όρους της Δημιουργείας Mansfield.

Τον επισκέφθηκε ο Μητροπολίτης Εμμουσόλεως κ. Παύλος.

Τον επισκέφθηκε η κα Μ. Βένεκερ. Παρεκάθησε σε γεύμα που παρέθεσε η κα Α. Πατέρα και Μαρία Λαμπού.

Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Ιερό Ναό Γενεσίου της Θεοτόκου Amberwell. Τον επισκέφθηκαν ο κ. Α. Γερολέμου, Κώστας Κολάτας, τος Χριστοδούλου. Το απόγευμα συνεδρίασε με την Επιτροπή της οινόπτητας Αγίας Αικατερίνης.

Τέλεσε τον αγιασμό του γραφείου της ΚΕΑ. Το βράδυ φιλοξενήθηκε τό το ζεύγος Λέανδρου και Madeleine Λουλούδη.

1. Τον επισκέφθηκε η κα Μ. Καραπατέα κι ο π. Πανάρετος ταριχιδης.

2. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Edmonton. Το απόγευμα φιλοξένησε τον κ. Σπ. Μερκούρη και την κα Λένη Cubitt.

3. Παρέθεσε δείπνο στο οποίο παρεκάθησε το ζεύγος Ανδρίκου και Ιαριάνθης Παπανδρέου, καθηγητή του Πανεπιστημίου Λονδίνου.

4. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Καθεδρικό Ναό Τιμίου Σταυρού Endon. Το απόγευμα συνεδράθησε σε δείπνο που παρέθεσε η γονένευα του κ. Σωτήρη Χαραλάμπους.

5. Τέλεσε αγιασμό στο Ελληνικό Κολλέγιο. Το μεσημέρι συνοκέφθηκε στη διεύθυνση της Τραπέζης Κύπρου για το Αναστάσιο Ίδρυμα. Τον επισκέφθηκε ο Stephen Maxfield.

6. Τον επισκέφθηκαν οι κ. κ. Dr Kussef και Julian Aubrey. Το μεσημέρι παρέθεσε γεύμα προς τιμή του Αλέξανδρου και της Στέλλας Άλλη. Το βράδυ παρεκάθησε σε αποχαιρετιστήρια δεξίωση που έγινε προς τιμή του κου Ράλλη στην Ελληνική Πρεσβεία. Εν συνεχείᾳ τον επισκέφθηκαν ο λόρδος Mark I. Broughton και η κα Μαρίνα Σιακαλή και ο κ. Γ. Αντωνίου.

7. Τέλεσε τη βάπτιση του Ιωάννη Γουλανδρή, υιού του ζεύγους Σωργίου Σουλανδρή και Χριστιάνας Βαρδινογιάννη, στον αθεδρικό Ναό Αγίας Σοφίας.

8. Τον επισκέφθηκε ο ιατρός Στ. Πλέσσας.

9. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Καθεδρικό Ναό Αγίας Σοφίας. Έλεσε το γάμο του Γιάννη Μαθιάου και της Άννας Στρατή στον αθεδρικό Ναό Αγίων Πάντων, του Giuseppe και της Άννας εωραγάλη στον πιο πάνω ναό και τη βάπτιση της Ανδριάνας Βοσκού του Καθεδρικού Ναού Κοίμησης της Παναγίας Wood Green.

10. Ελάβε μέρος στο Συμπόσιο που διοργανώθηκε στο Institute Of Commonwealth Studies με θέμα: "Cyrus: From Ottoman Province to utopian State", το οποίο δήμορεσε 2 μέρες.

11. Τον επισκέφθηκε ο κ. Βασίλειος Χριστοδούλου, ο π. Ανδρέας Παλλήκαρος.

12. Τον επισκέφθηκε ο κ. Ανδρέας Παπαδάκης.

13. Τον επισκέφθηκε ο π. Α. Σαλαπάτας κι ο κ. Π. Δημοσθένους.

14. Τέλεσε τη βάπτιση της Κυριακούλας Λαιμού στον Καθεδρικό Ναό γιας Σοφίας.

15. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίου Λαζάρου. Τέλεσε το χρόνο της Μιχαήλ Μιχαήλ και της Νικολέτας Παύλου στον Καθεδρικό αό Τιμίου Σταυρού. Επίσης τέλεσε το γάμο του Βασίλη Ανδρέου και της Χρυσούλας Σαμιώτη στον Καθεδρικό Ναό Αγίων Πάντων, καθώς αυτού Ρίχη Κωνσταντίνου και της Lesley Bass στον Καθεδρικό Ναό γιας Σοφίας, και του Νικόλα Σιακαλή και της Κυπρούλας Λειτουργούλιδου στον Ιερό Ναό Αγίου Ιωάννου.

16. Μετέβη στην Κύπρο. Τέλεσε το γάμο του Ευθυμούλου και Κεοδώρας Παρασκευανδού στον Ιερό Ναό Παναγίας Αιαλούρωντας Λευκωσίας.

17. Επισκέφθηκε το Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου κ. Λουδόστομο. Εν συνεχείᾳ επισκέφθηκε τους Παναγιώτη Θεοχάρους και Προκόπη Παναγιώτου και παρεκάθησε σε δείπνο που παρέθεσαν ο Πάνος-Ελπινή Κουπουρόυζη και Αθανάσιος-Γαλάτεια Πέτσα.

18. Επισκέφθηκε τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Γ. Κληροδί, τον Κράτος της Ελλάδος κ. Α. Σάνδη, τον Αρμοστή της Αγγλίας Δ. Δαιν και τον ηγούμενο της Μονής Κύκκου κ. Νικηφόρο Κυκκώθη. Το

βράδυ φιλοξενήθηκε από το ζεύγος Ανδρέα και Θέλμας Γεργορίου. 30. Επισκέφθηκε την οικογένεια Γ. Γιώργκα και παρεκάθησε σε γεύμα με την Υπουργό Παιδείας κ. Κ. Αγγελίδηου.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

1. Τέλεσε αγιασμό στο παρεκκλήσιο της Αρχιεπισκοπής.
2. Τον επισκέφθηκε ο κ. Δημήτρης Αβραμόπουλος.
3. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Καθεδρικό Ναό Αγίου Νικολάου.
4. Τέλεσε αγιασμό της Σχολής Βυζαντίνης Μουσικής.
5. Είχε συνάντηση με αντιπρόσωπο του Εκδοτικού Οίκου Collins για την εκτύπωση της Θ. Λειτουργίας.
6. Είχε συνεδρία με την Επιτροπή του Ελληνικού Κέντρου καθώς και με Εκπροσώπους της Κοινότητος Αγίου Δημητρίου.
7. Τέλεσε το μνημόνιο του Α. Νομικού στον Καθεδρικό Ναό Αγίας Σοφίας. Είχε συνάντηση με την Επιτροπή του σχολείου Finchley.
8. Εύλογήσε το σπίτι του Κωνσταντίνου και Αταλάνδης Γουλανδρή. Είχε συνάντηση με την Επιτροπή του Συνδέσμου Εφέδρων Καταδρομέων. Τέλεσε το γάμο του Ανδρου και της Σοφίας Επανειώνδων στο παρεκκλήσιο της Αρχιεπισκοπής, καθώς και τη βάπτιση του Ιωάννη Σωσίδη στον Καθεδρικό Ναό Αγίας Σοφίας.
9. Παρέστη σε κοινωνική Εκδήλωση που διοργάνωσε η Ελληνοκυπριακή Αδελφότητα.
10. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον I. ναό Αγίου Νικολάου Southampton. Παρέστη σε δεξίωση που πραγματοποιήθηκε για την 80ή Επέτειο των γενεθλίων του Μιχάλη Χαννίδη.
11. Τον επισκέφθηκε ο κ. Γεώργιος Ευγενίου.
12. Τον επισκέφθηκε η κα Βασιλική Βρανάκη.
13. Τέλεσε τη βάπτιση της Αντωνίας-Ειρήνης Σκένερδε στο παρεκκλήσιο της Αρχιεπισκοπής και εν συνεχείᾳ παρεκάθησε σε γεύμα.
14. Είχε συνεδρία με τη Γραμματεία του ΕΦΕΠΕ.
15. Τον επισκέφθηκε ο κ. Γ. Μιχαήλας και ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κιτίου κ. Χρυσόστομος.
16. Τέλεσε αγιασμό του Ελληνικού Σχολείου της Κοινότητας Αποστ. Βαρνάβα. Παρέστη στην ετήσια συνεδρία του Anglican-Eastern Association.
17. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίου Σπυρίδωνος Cardiff.
18. Είχε συνεδρία με την Επιτροπή πτυχοδοχών του Πατριαρχού.
19. Είχε συνεδρία με τους Αρχιερείς της περιοχής Μείζονος Λονδίνου. Τέλεσε αγιασμό του ξενοδοχείου Edward του κ. Π. Δημοσθένους.
20. Τον επισκέφθηκε ο Επίσκοπος Ζηνουπόλεως Αρίσταρχος και ο κ. N. Χατζηπατέρας. Παρέστη σε δείπνο στο Εστιατόριο "Apollonia" που παρέθεσαν ο κ. Σταύρος και Μισέλ Χριστοφόρου.
21. Παρεκάθησε σε γεύμα στο Western International University. Το απόγευμα παρέστη σε δεξίωση που πραγματοποιήθηκε για την Επέτειο των 50 χρόνων από τη σωτηρία των Βουλγάρων Εβραίων.
22. Παρέστη σε εορταστική σχολική Εκδήλωση στο Ελληνικό Κολλέγιο για την επέτειο της 28ης Οκτωβρίου. Τέλεσε αγιασμό στο Φροντιστήριο Επιμόρφωσης Δασκάλων και παρέστη σε δείπνο που παρέθεσε η κα Μαρία Κωνσταντίνου.
23. Προσήδευσε της ετήσιας συνεδρίας της Εταιρείας Αγίου Ιωάννου Χρυσοστόμου στο St Vincent's Centre. Το απόγευμα παρέστη σε κοινωνική Εκδήλωση της Κοινότητος Αγίου Δημητρίου.
24. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον I. Ναό Αγίου Αντωνίου. Τέλεσε το γάμο του Δήμου Δημοσθένους και της Ανδριάνας Τιμοθέου στον Καθεδρικό Ναό Αγίας Σοφίας καθώς και τη βάπτιση της Αστερίας-Αιμιλίας Μπογνή στον πιο πάνω Ναό.
25. Τέλεσε Εποικόνιο στον I. Ναό Αγίου Δημητρίου Edmonton.
26. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον I. Ναό Αγίου Δημητρίου Edmonton. Παρέστη σε δεξίωση που παρέθεσε ο Παπικός Δελεγάτος.
27. Προήδρευσε συνεδρίας των Κηδεμόνων του Αναστασίου Ιδρύματος. Τον επισκέφθηκε ο κ. Π. Τζιοβατζόγλου.
28. Προήδρευσε συνεδρίας της Επιτροπής Αγίων Αντωνίου και Ιωάννου.
29. Παρεκάθησε σε γεύμα με τον κ. X. Σοφοκλείδη και τον Αρχιμ. Ιερώνυμο Κυκκώθη.
30. Παρέστη σε κοινωνική εκδήλωση που διοργάνωσε η Κοινότητα Αγ. Αικατερίνης καθώς και σε εκδήλωση που διοργάνωσε το σχολείο Potters Bar.
31. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Καθεδρικό Ναό Αγίας Σοφίας. Τέλεσε τη βάπτιση της Σαλώμης Παπαδοπούλου στον καθεδρικό Ναό Αγίων Πάντων. Το βράδυ επισκέφθηκε την οικογένεια B. Χατζηώαννου.

SEPTEMBER

1. He was visited by Mr. D. Pateras. He visited the Hellenic Cultural Centre. He had lunch with Dr. A. Papadakis. In the afternoon he attended a reception which took place at the Greek Embassy.
2. He was visited by f. A. Cherney and f. E. Evangelou.
3. He was visited by Mr G. Antoniou.
4. He was visited by Dr. K. Niarchos.
5. He officiated at the Divine Liturgy at the Church of St Mary Magdalene Mansfield and afterwards he presided at a commemoration service of Lord Byron. In the afternoon he attended an art exhibition by N. Kodjiamanis at the Borough of Mansfield.
6. He was visited by the Metropolitan of Ermoupolis Pavlos.
7. He was visited by Mrs M. Wenneker. Afterwards he sat at a lunch given by Mrs A. Patera and M. Lemos.
8. He presided at a Divine Liturgy at the Church of the Nativity of the Mother of God, Camberwell. He was visited by Mr A. Gerolemou, C. Colotas, Titos Christodoulou. In the afternoon he presided over a meeting of the Committee of the Community of St Catherine.
9. He blessed the offices of KEA. In the evening he had dinner given by Mr and Mrs L. Louloudis.
10. He was visited by Mrs M. Karapatea and f. P. Stavrinides.
12. He officiated at the Divine Liturgy at the Church of St Demetrios Edmonton. In the afternoon he had a meeting with Mr Sp. Merkouris and Mrs E. Cubitt.
13. He gave dinner in honour of Mr and Mrs A. Papandreou.
14. He officiated at the Divine Liturgy at the Cathedral of Holy Cross Hendon. In the afternoon he had dinner given by the family of Mr S. Charalambous.
15. He officiated at a blessing at the Hellenic College. He had a meeting with the directors of the Bank of Cyprus regarding the Birmingham Anastasios Building. He was visited by f. Stephen Maxfield.
16. He was visited by Dr. Kussef and Mr J. Aubrey. He gave lunch in honour of Mr and Mrs A. Rallis. In the evening he sat at a farewell reception which was given in honour of Mr Rallis at the Greek Embassy. He also had a meeting with Lord Mark of Broughton and Mrs M. Siakali.
17. He blessed the baptism of John Goulandris, son of Mr and Mrs G. Goulandris, at the Cathedral of St Sophia.
18. He was visited by Dr St. Plessas.
19. He officiated at the Divine Liturgy at the Cathedral of St Sophia. He blessed the wedding of John Mattheou and Anna Strati at the Cathedral of All Saints; the wedding of Giuseppe and Anna Georgiadis at the above church, and the baptism of Andriana Voskou at the Cathedral of the Dormition of St Mary.
20. He participated in a two-day Symposium on Cyprus, which was organised at the Institute of Commonwealth Studies.
22. He was visited by f. Vasilius Christodoulou, f. C. Tsourlis and Mr A. Pallekaros.
23. He was visited by Dr A. Papadakis.
24. He was visited by f. A. Salapatas and Mr P. Demosthenous.
25. He blessed the baptism of Kyriakoula Lemos at the Cathedral of St Sophia.
26. He officiated at the Divine Liturgy at the Church of St Lazaros. He blessed the wedding of Michael Michael and Nikoleta Pavlou at the Cathedral of Holy Cross; the wedding of Vassilis Andreou and Chrysoula Samioti at the Cathedral of All Saints; also the wedding of Riki Constantinou and Lesley Bass at the Cathedral of St Sophia; and the wedding of Nikola Siakalli and Kyproula Christodoulou at the Church of St John the Baptist.
27. He went to Cyprus. He blessed the wedding of Efthyvoulos and Theodora Paraskevidou at the Church of Panagia Pallouriotissa in Nicosia.
28. He had a meeting with His Beatitude the Archbishop of Cyprus Chrysostomos. He visited Mr P. Theocharous and Mr P. Panagiotou, and sat at a dinner given by Mr Panos and Mrs Elpiniki Koutourouzi and Mr Athanasios and Mrs Galateia Petsa.
29. He visited the President of the Republic of Cyprus, the Ambassador of Greece Mr A. Sandis, the High Commissioner of Great Britain Mr D. Dain and Mr G. Papadopoulos. In the afternoon he had a lunch with the abbot of the Monastery of Kykkos Nicephoros Kykkotis. In the evening he received hospitality from Mr Andreas and Mrs Thelma Gregoriou.
30. He visited Mr G. Giorkas' family and he had a lunch with the Minister of Education Mrs C. Angelidou.

OCTOBER

1. He officiated at a blessing at the chapel of the Archdiocese.
2. He was visited by Mr D. Avramopoulos.
3. He officiated at a Divine Liturgy at the Cathedral of St Nicholas, Shepherds Bush.
4. He blessed the school of the Byzantine Music.
5. He had a meeting with representatives of the Collins Publishers for the publication of the Holy Liturgy of St John Chrysostom.
6. He presided over a meeting with the members of the Committee of the Hellenic Centre. Afterwards he had a meeting with the representatives of the Community of St Demetrios.
7. He officiated at a commemoration service of A. Nomikos at the Cathedral of St Sophia. In the afternoon he had a meeting with members of the Committee of the School of Finchley.
8. He officiated at a blessing at the house of Mr and Mrs C. Goulandris.
9. He blessed the marriage of Andros and Sofia Epameinonda at the chapel of the Archdiocese, and the Baptism of John Sossides at the Cathedral of St Sophia. In the evening he attended a function organised by the Greek-Cypriot Brotherhood.
10. He officiated at the Holy Liturgy at the Church of St Nikolaos Southampton. He attended a birthday-reception given by Mr M. Hannides at Southampton.
11. He was visited by Mr G. Evgeniou.
12. He was visited by Mrs V. Vranaki.
13. He blessed the baptism of Antonia-Irene Skender at the Chapel of the Archdiocese.
14. He had a meeting with the members of EFEPE.
15. He was visited by Mr G. Michalias and the Metropolitan of Kition Chrysostomos.
16. He officiated at a blessing at the Greek School of the Community of St Barnabas. He attended the annual meeting of the Anglican-Eastern Association.
17. He officiated at the Holy Liturgy at the Church of St Spyridon, Cardiff.
18. He had a meeting with the Committee responsible for the reception of His All Holiness the Patriarch Bartholomeos.
19. He presided over a meeting of the Archpriests. He officiated at a blessing at the hotel "Edward" of Mr P. Demosthenous.
20. He was visited by the Bishop Aristarchos and Mr N. Hadjipateras. He had dinner at the restaurant "Apollonia" given by Mr and Mrs S. Christoforou.
21. He sat at a lunch at the Western International University. In the evening he attended a reception to commemorate the 50th anniversary of the salvation of the Bulgarian Jews.
22. He attended a celebration at the Hellenic College. He sat at a dinner given by Mrs Maria Constantinou.
23. He took the chair at the joint meeting of the Ecumenical Society of the Blessed Virgin Mary with the society of St John Chrysostom in St Vincent's Centre. In the Evening he attended a function given by the Community of St Demetrios, Edmonton.
24. He officiated at the Holy Liturgy at the Church of St Antonios, Caledonian Road. He blessed the marriage of Demos Demoshenous and Andriana Timotheou at the Cathedral of St Sophia, and the baptism of Asteria-Emily Bourne at the same church.
25. He officiated at Vespers at the Church of St Demetrios Edmonton. He had lunch with Mr K. Nicolaides.
26. He officiated at the Holy Liturgy at the Church of St Demetrios Edmonton. He sat at a reception given by the Apostolic Pro-nuncio to mark the occasion of the 15th anniversary of the Election of His Holiness Pope John Paul II.
27. He presided over a meeting of the Trustees of the Birmingham Anastasios Building. He was visited by Mr P. Djiorvajoglou.
28. He presided over a meeting of the members of the Committee of the Community of St John and St Antonios. He sat at a lunch given by the Parents and Teachers Association of the school of St Barnabas.
29. He had lunch with Mr Ch. Sophocleides and the Arch. Jeronymos Kykkotis.
30. He attended a function given by the Community of St Catherine, Barnet.
31. He officiated at the Holy Liturgy at the Cathedral of St Sophia. He blessed the baptism of Salomi Papadopoulou at the Cathedral of All Saints. In the afternoon he visited Mr V. Hadjioannou.

Η παρούσα έκδοση πραγματοποιείται χάρη στην ευγενή προσφορά του κ. Παντελή Δημοσθένους.